

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

pošilj. na dom 70 h na mesec.

Posamezne štev. 10 N.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 " "
za trikrat 9 " "
za več ko trikrat 8 " "

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem obilavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvemski nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Upravnistvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravniskega telefona št. 18a.

Osební boj.

Hribar se krega, da ga naš list nedostojno osebnó napada; v občinskem svetu je po svoji izvolitvi za župana mlo zatarnal v tem oziru. »Narod« nam dan za dnem meče psovke v obraz, da smo revolverski žurnalisti in da z gnojnico polivamo svoje nasprotnike. O ti stvari je treba vendar-le odkrite besede, ki jo pišemo na naslov Ivana Hribarja, načelnika narodno-napredne stranke. Ves volivni boj te stranke je namreč organizovan po njegovem delu. On pošilja Chama, Novaka, Trstenjaka, Hribarja in Babčevega fantka krog, on pisari v agitacijske namene; on je sam osebnó pregovoril može, ki jih kandidira njegova stranka. Za način volivnega boja je on odgovoren. Zato naj pa sprejme to-le na znanje.

Začela je s podlimi osebnimi napadi Hribarjeva stranka. Kako umazan se je vrgel »Narod« na naše kandidate! Ali misli Hribar, da bomo mi samo držali? V našem listu se osebnosti liberalnih kandidatov, dasi jih imamo v izobilju na razpolgo, nismo niti dotaknili; tudi o Ivanu Hribarju smo povedali le to, za kar nas je naravnost izzval, ko je vrgel v svet predrznost, da se žrtvuje s svojo kandidaturo, in ko je smelo izjavil, da je on sam program.

Naj bere Ivan Hribar še enkrat, kar se je pod njegovim vodstvom in na njegovo odgovornost govorilo na shodih proti farjem, naj si ogleda podle Chamove okrožnice proti Žitniku, naj blagovoljno prelista nesramne psovke, ki z njim »Narod« obkłada Gostinčarja, dr. Šusteršiča, Šukljeja, Demšarja, Jakliča, sploh vse naše kandidate. Ne zine o njih, da bi ne psoval in osebnó ne napadal.

Naš list si mora na vse to le očitati, da doslej ni izvršil svoje dolžnosti, ker ni vračal šila z ognjilom. Liberalci z Malovrhom vred napovedujejo, da pade v soboto bomba proti našim kandidatom, kjer bodo z osebnimi napadi izkušali izpodbiti zaupanje vanje in v stranko, ki jih je postavila. Naj store, kar jim drago. Toda izjavljamo, da je edini, ki ga delamo za ta boj odgovornega, Ivan Hribar. Dostojen boj kvitiramo tudi mi z dostojnostjo; kdor pa meče z blatom, bo v blatu utonil. Za to mu jamčimo. Predrznega hinavstva ne bomo prenašali. Če hočete oseben boj, nam je prav; saj ga izkušamo od vas že, kar živite. Imeli ga boste, pa brezobzirno! Najbolj podlo pa je, da svoje osebné napade skrivate brezimno po »Narodu« v zaupanju na tisto poroto, ki je še nedavno oprostila »Narod« v pravdi reških kapucinov. Vsaka reč samo en čas trpi; tudi te neznosne razmere se bodo izpremenile. In potem bodo cvilili tisti, kateri sedaj lajajo.

Zato, Ivan Hribar, načelnik volivnega odbora narodno-napredne stranke, če hočes

dostojnosti, pokaži jo najprej sam. Če pa želiš osebnega boja še v hujski, brezobzirno pomnoženi obliki proti sebi in proti svojim pristášem, boš našel nas organizovane, neustrasene in temeljito pripravljene.

Volivni boj. Kranjska.

(Nov kandidat) je nastopil proti dr. Janko Hočevariju namreč »neodvisni« Penca iz Mokronoga. Kakor Hribar v Ljubljani, se je branil — a rad bi bil — no sedaj je zajca ustrelil. Pregovor pa pravi: »V španoviji pes crka.« Kompromis med liberalnim davčnim uradnikom Vencajzom v Mokronogu in Franc Pencatom je že zdaj tak, da se norčujejo liberalci sami. Zveza Globočnik, propali kandidat iz Kostanjevice, ki je prišel nalašč v Mokronog, dohtar Romih, ta večni agitator iz Krškega, Gombač in Penca — je že v zibelki. Še Stare se dela norca iz nje. Banka »Slavija«, hitro na pomoč in zavaruj to družbo! Za danes toliko. Prihodnjič pa kaj več, kako je Vencajz in še neki »dr.« ščuval Pencata, da naj toži dr. Šusteršiča, kakšen načelnik železničnega odbora je Vencajz itd. Povemo pa, da Vas tu ne reši celih 7000 volivnih oklicev. Penca je liberalni kandidat! Penca se je še nedavno vsiljeval v vrsto S. L. S., ker je mislil, da ga bo S. L. S. kandidirala, a ga ni, ker nima potrebnih sposobnosti. Sedaj je Penca našel zopet svoje liberalno srce. Penca bo s svojo kandidaturo glede železnice k večjemu škodoval svojemu koncu, koristil pa nič. V St. Rupertu se je že Pencana shodu pošteno omešil, ker je pred tisoč možmi pokazal velikansko nevednost celo v stvari železnice, ki vse zanima. Kandidat S. L. S. je dr. Janko Hočevar — zanj na vsej črti na najodločnejše delo!

(Izjava.) Čujem, da pripravljajo liberalci pred volitvami proti moji osebi v »Narodu« poseben volivni manevar. Pri idriškem shodu mi je n. pr. Novak žugal z žindro. Poizvedoval sem, kaj bi to bilo in odkod to izvira, toda dognati nisem mogel ničesar drugega, nega da se skrivnostno namigava o nekem nepoštenem dejanju, ki bi ga bil baje zakrivil v svoji službi pri rajnem Pakiču. Blagi mož, ki je že zdavnaj mrtev, mi je dal, izstopivšemu iz njegove službe, najlepše izpričevalo. S sodiščem zavoljo nepoštenja nisem imel še nikakega posla. Čistih rok in mirne vesti gledam obrekovanju in lažem nasproti, ki so tem umazaneje, ker imajo edini namen begati volivce. Edina last, ki jo imam, moje dobro ime, mi je predragocena, da bi si jo dal meninčeb tebinčeb mirno uropati. Zato prosim somišljenike in prijatelje, naj mi s pričami vred naznanijo vsakega, kdor razširja o moji osebi kake nepoštené obdolžitve. Vsako osebo, ki jo namreč zasačim pri tem nečed-

nem delu, bom tiral pred sodišče. Pozivljam nasprotnike, naj bodo vsaj toliko možati, da mi v obraz javno povedo svoje očitke in nestreljajo brezimno po »Narodu« v utemeljenem zaupanju na ljubljansko poroto, na moje poštenje. — V Ljubljani, dne 2. maja 1907. — Jos. Gostinčar.

(Mladi »froclajo« stare.) »Naša Doba« piše: Kje je leva roka? Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke je bil opominjan po nekem slovenskem listu, da se spodobí pred volitvami vsaki stranki nekaj oklic, v katerem na kratkem registrira svoje kardinalne zahteve in tiste točke, ki jo od drugih strank jasno ločijo. Ali nič tega ne izvemo iz liberalnega oklica. Pove se nam samo dvoje: da hočejo klerikalizem ubiti in da je njih stranki privedla volivna reforma desno roko k truplu. Kaj je z levo roko, se nam žal ne pove. — Stranka — truplo. Volivni oklic liberalcev na Kranjskem je silno neprecizen. Ko govore o truplu, ni povedano niti, ali se gre za živo telo ali za mrtvo truplo. Ker se vedno boje za svoj konec, je tudipisatelju ušla beseda truplo mesto telo.

(Vače pri Litiji.) Volivni shod dné 28. aprila je bil nad vse veličasten. Kljub slabemu vremenu se je zbralo lepo število 300 zavednih katoliških mož vaške in tudi sosednjih občin. Čast takim možem, ki tudi v javnosti nevstrahovano kažejo svoje krščansko prepričanje. Shod se je vršil v najlepšem redu v prostorni šolski sobi. Sicer so naši liberalci neznanega števila v »Slov. Narodu« protestirali proti temu, da bi bil shod v šoli, toda naši može se ne dajo terorizirati od liberalcev, najmanj pa še od njihovega generala Žerjava, orožnika v pokouju. Župan g. Anton Mrva je kot predsednik otvoril shod, na katerem je z nepričakovano bistroumnostjo in navdušenostjo govoril naš vrli kandidat gosp. Franc Povše. Prav poljudno je razvijal program Slovenske Ljudske Stranke. Vsi so mu pazljivo sledili. Z večkratnimi vmesnimi živio-klici so može odobravalí govornikove besede. Vspreh tega sijajnega shoda je bil ta, da so vsi može brez izjeme z velikansko navdušenostjo pozdravili g. Franc Povšeta kot svojega prihodnjega državnega poslanca, ki se hoče na svoja stara leta žrtvovati za svoje ožje rojake.

(Politično društvo »Pater Vodnik«.) ki pčnuja Žirovnika, je pokazalo, kaj da je. Kot govornik nastopa magistratni policijski (1) uradnik Jančigaj, ki misli s tem avanzirati v Hribarjevi milostí. Ta Hribarjev tintnik bruha iz sebe same oslarije; tako je upil v Rožni dolini: »Klerikalna stranka demoralizira ljudstvo, če si pristaš njen, pa smeš brez greha ubiti tudi očeta.« Pater Vodnik je take fante v šoli za ušesa prijel in potresel. Hribarjev magistratni tintnik pa naj se nikar več ne drzne mnogo med kmete, kajti dobro vedo še, kaj jim je Hribar naredil ob mlečni borbi in kak

prijatelj kmetov je ljubljanski magistrat. Kmet ne bo Hribarjeve tinte pil! Žirovnik kot »neodvisni kmečki kandidat ljubljanskega magistrata« pa lahko upa na to, da bo dobil na kmetih vse — magistratne glasove. Jih bo lahko prešteval z otroci v prvem razredu ljudske šole, ker jih ne bo za več desetíc. Glede Žirovnikove izobrazbe pa opozarjamo sl. c. kr. dež. šolski svet na podlo notico v »Narodu« o kaplanu g. Zabretu ter vprašamo, kakšno kvalifikacijo zasluži učitelj, ki kaj takega piše!

(Žirovnikova kandidatura) daje povod raznim dovtipom. Tako trdi neki šaljivec, da bodo tisti hip, ko bo Žirovnik izvoljen, vsi zajci samega strahu »konec vzeli«. Šala ni brez podlage, zakaj 14. maja se bo to res prigodilo nekim gotovim »zajcem«, ki se niso upali na sijajnem Šusteršičevem shodu »pri Cebavu« postaviti za svojega »fotra« Žirovnika, ko jim je podelil gosp. predsednik besedo in se je vse napeto obračalo nanje. Za temi »zajci« pridejo pa gotovo, če Bog da, na vrsto tudi pravi zajci.

(Jesenice.) Dr. Dermota nas pridno obiskuje. Napravil je tukaj v tej volivni dobi že tretji shod, zadnji nedeljo 28. t. m. v Markeševi gostilni na Savi. Udeležnikov je bilo okrog 80, med njimi precej naših somišljenikov. Zaletaval se je v začetku v poročila »Slovenca« in »Naše Moči« o njegovih shodih, udarjal po Hribarju in liberalni stranki ter izjavil, da se je z liberalci pač sklepal kompromis glede volitev, a ne sklenil; s klerikalci se njegova stranka nič ni dogovarjala. Nato je govoril o S. L. S., čes, da skrbi samo za kmeta in s tem uničuje delavca. Navzoči so bili skoro izključno delavci; zato smo pričakovali, da bo govoril o delavskem programu socialnodemokratske stranke, a ni črnil o tem niti besedice. Ko je tako »temeljito« rešil kmečko in delavsko vprašanje, je pa prišel na dan z reformo zakona, čemur so seveda nekateri razporoke željni socialni demokratje pritrjevali. Na ugovor-kaplana Prijatelja je izjavil, da bi bil tak zakon, kakoršnega žele svobodomiselní, pred Cerkvijo v resnici konkubinast, toda njegova stranka ne dela nič proti veri, ona le hoče rešiti tiste reveže, ki vzdihujejo v nesrečnih zakonih. Dr. Dermota je napravil s svojim govorom vtis, da nič ne agitira za svojo izvolitve, ampak samo za razporoko. No, 14. maja bo dr. Dermota na Jesenicah in na Savi popolnoma »razporočen«.

(Shod v Zagorju na Krasu.) Po sv. maši v nedeljo, dne 28. t. m. se je vršil shod na župniškem dvorišču v Zagorju. Govorila sta gg. dr. Žitnik in Ivan Stanonik. Vkljub mrazu in slabemu vremenu je bila udeležba prav dobra. Nasprotniki so bili še dosti mirni. Prav tako. Počasi se utegnjejo še lepíh manir navaditi. Ko je domači g. Groznik dal kandidaturo g. dr. Žitnika na glasovanje, je bila brez ugo-

LISTEK.

Nožnica lovskega noža.

Iz zapiskov newyorškega detektiva.

(Dalje.)

Ko sem si to važno poročilo zapisal v beležnico, sem nadaljeval:

»Leonarda Bartletta je morivec brez dvoma videl, ko je šel v skedenj in po umoru se je tudi on prilplazil tja in vrgel krvavi nož v seno. Ravno to, da so navidezni dokazi Leonardove krivde tako kričeči, ravno to dokazuje meni, da je Leonard nedolžen. Nikdo, ki ima le še iskrico zdrave pameti, ki ima le še trohico čuta, se ne bo po takem zločinu tako mirno vlegel v sosednjem poslopju v seno in tako brezskrbno zaspal, poleg sebe pa pustil tako brezbržno krvav nož, najgotovješo pričó zločina.«

»Da, res je tako. Čudno, da takoj nisem na to mislila.«

»Vem še več. Eden morivcev ima na sredincu desne roke prstan in eden izmed njiju je po umoru izplačal svojemu tovarišu denarno svoto.«

»Kako morete to vedeti?«

»Na ustih mrtvega se pozna različno sled prstana in ko sem preiskoval sobo, sem našel ta-le košček papirja.«

Poiskal sem listek v telovnikovem žepu in ga pokazal Ellen.

»Glejte, na njem je napisano »S. V. Barnard, Pres.« Tega gospoda Barnarda poznam.

Predsednik ameriške banke je. Ta košček spada k bankovcu. Ko je šel bankovec iz rok v roko, se je moral ta listek na nekak način odtrgati.«

»Iz česa pa sklepate, da se je to zgodilo po umoru?«

»Preprosto zato, ker je pomazan s krvjo.«

»Ellen se je zgrozila.«

»Ali koga sumite?« je vprašala po daljšem presledku.

»Da. Ali dokazov še nimam; če pa teh ne dobimo, bi se utegnulo goditi ubogemu Bartlettu slabo. Za sedaj morate oprostiti. Vsak prost trenutek bom pa posvetil v vašo službo. V nekaj dneh bode te že slišali kaj o meni.«

Hitel sem iz hiše in sem kolikor mogoče hitro dobil dovoljenje, govoriti z jetnikom. Najin pogovor mi ni mudil sicer nikakih dokazov, vendar je še bolj utrdil moje mnenje. Skušal sem moža nekoliko potolažiti in mu obuditi upanje; potem sem ga zapustil.

Iz hudsonske ječe sem se napotil v stanovanje kapitana Larkina. Imenoval sem služabniku svoje ime in ta me je peljal v gospodovo spalnó sobo, kajti tega je hudo napadal protin, tako, da ni mogel zapustiti postelje. Kapitan Larkin je moral imeti kakih šest križev in je izgledal čisto sveže in zdravo, čeprav je rekel, da je bolan.

»Gospod kapitan,« sem začel po navadnem pozdravu. »jaz sem policijski uradnik iz New Yorka in prihajam k vam radi umora, ki se je pred kratkim izvršil tu v vaši soseščini. Mislim sem, da mi boste morda mogli dati kakih poiasnil.«

»In kakšnih poiasnil naj vam bi mogel jaz dati?« je mrmral stavec.

»Ali niste rajnegea obiskali na predvečer umora?«

»In kaj se je pri tem obisku dogodilo?«

»Nič posebnega. Gospod Braddock mi je pripovedoval, kako se je pravkar prepiral z nekim mladim gospodom, Bartlettom po imenu, in kako mu je pokazal vrata.«

»To je važna izpovedba,« sem pripomnil jaz. »Sedaj imamo dokazano vsaj vzrok zločina.«

»Menda pravijo, da o krivdi obtoženca ni dvoma?« je vprašal kapitan in veselje je zvenelo iz njegovega glasu.

»Gotovo,« sem odgovoril lakonično in sem pogledal okrog po sobi. Na pisalni mizi sem opazil nožnico lovskega noža.

»Kdaj pride morivec pred sodišče?«

»Mislim, da v nekaj dneh.«

»Ali bom tudi jaz zaslišan kot pričá?«

»Bržkone; vašo izpovedbo smatram za zelo važno.«

Ko sem tako govoril, sem vstal, kakor za odhod. Moj klobuk je bil pravtako na pisalni mizi. Prijel sem ga v roko in, ko sem s kapitanom spregovoril še nekaj besed, sem ga položil še enkrat na mizo tik k nožnici. Posrečilo se mi je s klobupom vred neopaženo vzeti z mize in jo vtakniti v žep.

Priporočil sem se kapitanu in sem mu podal roko; na sredincu desnice je nosil priprost zlat obroček.

V Hudsonu so mi radi dovolili, da sem si ogledal morilno orožje. Čisto prav sem domneval: nožnica se je do pičice prilagala nožu.

Zelo me je veselilo, da sem našel enega zločinca. Ali vedel sem tudi, kako nepopoln je bil ta moj uspeh, dokler nisem vedel še za drugega.

Vrnil sem se v New York. Drugo jutro sem se napotil v ameriško banko.

»Ali je gospod predsednik že tu?« sem vprašal blagajnika, s katerim sem bil dobro znan.

»Da, v svoji zasebni sobi je. Ali poznate pot?«

»Poznam.«

Šel sem naravnost k vratom in sem potrkal. Ponosit star gospod mi je prišel nasproti.«

»Dobro jutro, Brampton; gotovo hočete zopet naložiti denar?«

»Ne, gospod predsednik, sem se smejal jaz, »tako hitro pa ne gre z mojim zaslužkom. Čisto drugačen opravek me je privedel k vam. Vedel bi rad, ali je prišel zadnje dni v vašo banko bankovec, na katerem je vaš podpis odtrgan?«

»Bom povprašal. Čemu hočete to vedeti?«

»Blagovolite odgovoriti na moje vprašanje, potem vam bom vse raziasnil.«

Predsednik je šel iz sobe, a se je vrnil v nekaj minutah.

»Doslej ni prišel v našo banko tak bankovec.«

»To me veseli,« sem zaklical in mu pokazal papirček, ki sem ga našel v sobi umorjenega.

»Ali poznate to pisavo?«

vora sprejeta. Shod je p. azal, da se tudi v Zagorju dela dan.

(Shod v Knežaku.) Po večernicah se je v Knežaku zbralo lepo število mož in fantov na dvorišču g. Fran Urbančiča. Na shodu, ki bi bil gotovo petkrat boljše obiskan, ko bi ne bilo celo popoldne deževalo, kakor za stavo, so govorili dr. Žitnik, Stanonik iz Horiula in Orehek. Kandidatura g. dr. Žitnika je bila nadošeno sprejeta. Nasprotnike je zeblo, zato so večinoma ostali doma za pečjo. Saj za drugim niso.

Štajerska.

(Glaser popolnoma pogorel.) Iz Konjic nam pišejo: Med pozno službo božjo ob pol 10. uri dopoldne je napovedal kandidat narodne stranke g. Viktor Glaser v »Narodnem domu« volivni shod. V gosposki sobi v družbi pravnik - pisarja Kolška je čakal kandidat volivcev. Zborovalno gostilniško sobo pa so zasedli pristaši »Kmečke zveze«, ki se jih je nabralo do sto, ter čakali in res pričakali ob četrt na 11. uro kandidata. Strah ga je bilo, ker je prišel Kolšek vprašati, ali se naj shod vrši ali se naj preloži po sveti maši. Odgovor: Saj ni Kmečka zveza napovedala shoda, to nas ne briga. Kandidat pride; predstavi ga Kolšek kot kandidata narodne stranke ter predlaga predsednika in podpredsednika. Kmetje hočejo svoje može v predsedstvo. Kmet Napotnik predlaga za predsednika Janeza Rudolfa, odbornika »Kmečke zveze«, in kmeta iz Dobrneže, podpredsednika Janeza Gorinška, zapisnikar — pravi — magari naj ostane Kolšek, rediteljema Potnik in župan okoliški Šibanc. Shod je tako vodila »Kmečka zveza«. Sprejeto brez ugovora. Predsednik da besedo Glaserju, ki pove v pet minut trajajočem govoru svoj program o kmečkih težnjah, davkih, desetku, dveletni vojaški službi ter slednjič pove, da je kandidat narodne stranke. — Predsednik kmet Rudolf nato pravi: Zalibog, vas, gospod Glaser, ne bomo volili, ker že imamo svojega kandidata Franca Pišeka (Živio-klici), ki kandidira kot kandidat »Kmečke zveze« na verski podlagi, a liberalne stranke in njenih kandidatov ne maramo. — Glaser se izgovarja na Savinjske kmete, češ, da so se v Žalcu izrekli za narodno stranko, pa so gotovo bolj pobožni, kakor marsikateri izmed »Kmečke zveze«, ter pravi, da vera ne pride v poštev, ampak le kmečke pravice in njih denar. A slabo je naletel. — Kmet Napotnik temeljito in stvarno ovzre ves narodno-liberalni program med splošnimi živio-klici, tako da slednjič tudi Glaser ne more drugače, kakor da se celo zahvali za ta lep in dostojen govor, ter pravi, da ni pričakoval (No, no, gospod Viktor!) tako dostojnih in stvarnih nasprotnikov pri »Kmečki zvezi«. — Glasuje se nato za Pišeka, vzdignejo se vse roke kmečkih volivcev; glasuje se za Glaserja, vzdignejo se cele tri roke: pravnik - pisarja Kolška (nevolivce), penzionista učitelja Serajnika in tepanjskega učitelja Jurkota. Glaser obsedi nem, zlasti ker so nadaljni govorniki Napotnik, Rudolf, Šibanc tako stvarno govorili za »Kmečko zvezo« in pobijali liberalne naprednjake, da se nihče ni upal ugovarjati. Le ko jih je presenetil zlasti govor Napotnikov, ki obsoja »neodvisne«, hoče pa »odvisne« kandidate od svojih volivcev, vabi vse stanove, tako doktorje, učitelje, duhovnike itd., če res hočejo pomagati kmetu, h »Kmečki zvezi«, ki hoče imeti versko šolo in nerazdružljiv zakon, se oglasi nadučitelj Jurko iz Tepanj ter pravi, da je on in večina učiteljev le zato nasprotnik »Kmečki zvezi«, ker ona nasprotuje šoli (?), ker dr. Korošec sramoti (ali g. Jurko! Dokazi, kje so?) učiteljski stan, ter ker zahteva šestletni poduk in ponavljajno šolo. Splošno se mu ugovarja na te neresnice! Kako napredni in omikani pa so, kako vrlo poznajo pristaši »Kmečke zveze« politični položaj (naji bi se prišli liberalni divjaki celjski sem učiti) se je pokazalo zlasti ob koncu, ko predsednik kmet Rudolf celo zahvali Glaserja, da se je pokazal in govoril, ter mu obljubi, da če pristopi h »Kmečki zve-

zi«, se poboljša in dela za naprej za kmeta na katoliški podlagi, še morebiti kedaj pride na Dunaj kot kmečki poslanec, a za sedaj je nemogoče, ker je pristaša liberalno-brezverske stranke mladih celjskih dohtarjev; njegovo osebo spoštujemo, le njegovo politiko obsojamo. Živio Pišek! Živio »Kmečka zveza«! zaključijo kmečki zborovalci in shod je ob četrt na 12. uro končan.

(Štajercijanci.) Iz Šmarja pri Jelšah se nam poroča: V soboto 27. aprila zvečer je imela štajercijanska stranka svoj volivni shod v Mestinju pri g. Smehu. Udeležilo se je shoda kakih 70 štajercijancev. Govorila sta kandidata Drogen in Linhart. Po stari navadi se je udrihalo po gospodu dr. Korošču, novega pa govornika nista nič povedala. Precej neprijetnosti jima je delal gospod predsednik. Udeležniki morali so ga siliti, da je dal govornikoma besedo. Ne ve se, ali je iz nagajivosti ali nevednosti to storil.

(Sijajni shod »Kmečke zveze« v Novi cerkvi) je celjske liberalce hudo preplašil. »Domovina« in za njo »Narodni List« sta sicer pisala, da je visokošolec Prekoršek sklical samostojen shod proti shodu »Kmečke zveze«, a v Celju so bili do dobrega prepričani, da ta samostojen shod ni rešil liberalcev in njih kandidata Robleka. Sklicali so za to še en protishod preteklo nedeljo, da bi uničili vpliv izvrstnih govorov na shodu »Kmečke zveze«. Cela okolica je bila v plakatih, prišli so generali iz Celja in Žalca, govorniki so »govorili«, priduševali se in kleli, a vse ni pomagalo nič. Končni uspeh je bil ta, da so kmetje-volivci, katerih je bilo malo, rekli: Povalej je govoril veliko boljše kakor Roblek, zato bomo volili Povaleja. Obljubljeno prvo je sicer od vseh vetrov skupaj sklicane »naprednjake« navdušilo tako, da so klicali svoj znani »Živio Roblek!«, a to je tudi ves dokaz sposobnosti za poslanstvo Roblekov. Bil je seveda navzoč tudi dr. Kukovec, dr. Gosak in drugi »kmetje« iz Celja. Velika večina je bila učiteljska, ženski, otrok in nevolivcev. Vseh navzočih je bilo skupaj 200, kar je ravno izrekel Prekoršek v svojem govoru. Največ se je zmerjal seveda proti duhovnikom. To je najbolj vleklo. Zgodilo se je nekaj značilnega. Slučajno je prišla v gostilno godba, ki je šla na neko gostijo. Hudomušni godci, ki se za »govore« niso menili, so nagajali s trobentanjem. Liberalci so pa bili vsi po koncu in so grozili s kaznimi. Prava godba torej bi se naj po želji liberalcev kaznovala, če pa liberalni piskači in živio-gavci motijo zborovanja, pa še dobijo nagrado! To je res »napredno« in »neodvisno«. Sicer pa če se liberalci tega shoda ne sramujejo, jim ni pomagati.

(Šmarje pri Jelšah.) Kandidat Žurman je preplaval s svojim pamfletom na gospoda dr. Korošca ves šmarski okraj. Žurmanovim pristašem poslalo se jih je na stotine, da jih razdelijo med ljudstvo. Na prosti Grobelno-Rogatec so jih kar z vlaka metali, posebno tam kjer so slutili svoje privržence. Pri neki krčmi, kjer se radi zbirajo Žurmanovi pristaši, padlo jih je iz vagona precejšnje število, ki pa niso prišli v prave roke. Zavednost in razsodnost naših volivcev pa je večja, kakor nesrečne teh brošur. Pravična in poštena stvar bo zmagala 14. majnika v sramoto vseh lažnjivcev in obrekovalcev.

(Preobrat »Domovine«. Dolgo je omahovala, obmahovala, slednjič padla, globoko padla. Dne 18. junija 1906 se je »Domovina« v uvodniku »Preobrat« pozivljala k slogi, znani štajerski slogi. Takrat je še pisala: »Se imamo, kakor smo imeli, skupno tla, pravico in krščanske ideje vse! Namene imamo tudi skupne, naj nosimo duhovske ali posvetne ovratnike. Vzgojo naroda v dobrih krščanskih šegah...« Takrat se je torej bila »Domovina« za versko-nravno vzgojo naroda, tembolj se mladine. Kaj pa piše dandanes ista »Domovina«? Ona hvali po nekem člankarju svobodno šolo. Zmisel članka je: Svobodna šola, je šola bodočnosti. Podpisani je ta članek z Kd. Ali je to oni prvaški dr. F. Kd, ki je pisal po »Štajercu«, kako naj Žurmana posta-

vijo za protikandidata dr. Korošcu? — Nam je to vseeno. Nelepo je pa, da še »Domovina« prikriva svoj »preobrat«. Vsak politični otrok že ve, za kaj se gre pri svobodni šoli. »Domovina« pa je iznašla ovinkarsko geslo: »ves boj klerikalce proti takozvani »svobodni šoli«, je boj proti sedaj veljavnemu državnemu šolskemu zakonu« (22. aprila t. l.). Potem pa pozivlja posvetno razumništvo v boj proti temu klerikalnemu nasilstvu ter se huduje, da kandidat »Sl. km. zveze« nikdar ne zabi zavezati se svojim volivcem, da se bode boril proti »svobodni šoli«. Za razsodnega človeka je pri tem jasno, da dela »Domovina« »po ovinkih« za »svobodno šolo«. Ali še samo urednik »Domovine« gosp. Furlan tega ne sprevidi? — Tu se gre za načelno vprašanje. Mi zahtevamo od konzorcija »Domovine« ter urednika jasen odgovor, kako stališče zavzema »Domovina« napram »svobodni šoli«. Če ne dobimo točnega odgovora, da je »Domovina« odločno proti »svobodni šoli«, je kocka padla in Rubikon se je prekoračil.

(Sodba »Domovine« o štajerskih kandidatih.) »Domovina« včasih razkrijuka ovinkarske namene štajerskih »Narodovcev«. Tako nam je izdala, da so »Narodovci« najprej učitelja Strmška mislili kandidirati proti dr. Korošču. Po so videli, da je tak protikandidat absolutno nemogoč. Zato so si našli odpadnika Žurmana, da bi vlovili več nerazsodnih ljudi. Proti Roškarju in dr. Ploju tudi niso mislili postaviti liberalnih kandidatov. Zanimivo je tudi to, da ima »Domovina« vse kandidate »Narodne stranke« za liberalce, le pri Žurmanu se je enkrat začudila, ko je govoril v agitaciji nekaj za vero, ter povpraševala: ali sta torej v tem okraju dva klerikalna kandidata?

Primorska.

(Razbit liberalen shod v Sovodnjah.) V nedeljo popoldne se je zbralo kakih sto oseb na liberalnem shodu. Predsedoval je Leopold Pavletič. Govoril je zopet dr. Puc, ki je samo zabavljali. O dr. Tumi je dejal, da je žalostnega spomina. Nadučitelj Urbančič se je delal prijaznega kmetom in dejal: »Naša stranka ni brezverska in to je pokazala tudi s tem, da je postavila za kandidata brata visokega cerkvenega dostojanstvenika, ki se iskreno ljubi.« (Kaj pravi k temu gospod prelat?) K besedi se je oglasil g. Lukežič, ki je ožigosal liberalce radi nasprotovanja proti volivni reformi ter s številkami dokazal, kako so delali pri užitini liberalci proti kmetu. (Velik hrup.) Predsednik vzame besedo govorniku, kar je provzročilo velik vihar. Puc je skušal nekaj ugovarjati. Kričal je: »Koroški Slovenci so prodani!« (Medklici: Prej niso imeli nobenega poslanca, sedaj enega!) Dr. Puc: »Molčite tam! Štajerski Slovenci so prodani!« (Klici: Prej so imeli štiri, sedaj sedem poslancev.) Dr. Puc: Molčite o tem! Prodani so istrski Slovani! (Klici: Prej so imeli enega, sedaj tri.) Dr. Puc: Molčite o tem! Prodani smo goriški Slovenci! (Klici: Prej smo imeli dva, sedaj tri poslanca.) Dr. Puc: Molčite o tem! (Velik smeh, hrup, vsled česar mora predsednik zaključiti shod, ne da bi se glasovalo o kandidaturi.)

(Nova stranka) se je ustanovila v sredo dopoldne v Gorici. Menda bo postavila za kandidata v goriški okolici potovalnega učitelja Antona Štreklja v Gorici. Stranka se zove »Slov. kmečka stranka«.

(Resnica je zmagala.) Iz Mavhinj na Krasu se nam piše: Ob zatonu meseca prosinca so obesili liberalni časopisi na velik zvon z velikim veseljem novico, da je bil tamošnji gospod vikarij obsoljen, češ, da je dejal znamenemu socialistu Josipu Kopaču iz Trsta na shodu v Vižovljah, čemu je prišel senkaj ljudi sleparit, kakor na Volčjem gradu, kjer jim je šolo obljuboval, toda ničesar dosegel. Pa o takem govoru ni bilo ne duha ne sluha. Zato je gospod vikarij po obsodbi v Komnu prijavil priziv in dne 17. aprila t. l. se je vršila pri deželnem sodišču v Trstu prizivna obravnava, pri kateri je bil gospod vikarij vsega popolnoma oproščen.

(Shod v Čepovanu.) Vkljub visokemu snegu in metezu so prihajali v nedeljo popoldne v Čepovan možje od vseh strani. Bilo je lepo število Lokvarjev in Lokovčanov, ki se niso zballi grdega in naporega pota, da pozdravijo svojega kandidata. Bilo jih je nad sto. Čast vrlim možem! Za predsednika je bil izvoljen župnik Rejc, za podpredsednika pa čepovanski župan Podgornik in lokovski župan Winkler. Prvi je govoril urednik Kremžar iz Gorice, ki je v daljšem govoru razlagal kmečki in verski program »Slogine« stranke, dosejanje delovanje njenih poslancev in liberalno protiljudsko in protiversko delovanje. Za njim je govoril kandidat sodni tajnik Fon, povdarjajoč, da je od predgovornika označeni program »Sloge« njegov program. Izjavlja, da bodi vera podlaga vsem našemu delovanju. Ožigosa liberalno stranko ki je zatajila svoj pravi program, svobodno šolo in razporoko. Izjavlja, da bo deloval vedno v pravem slovenskem in verskem duhu za ljudstvo, predvsem za kmečki stan, ter da bo z vso odločnostjo nastopil proti vsaki takozvani svobodomiselnosti ideji. (Odobravaje.) Ko da predsednik kandidaturu Čepovancem in Lokvarjem na glasovanje, je bila ob velikem navdušenju sprejeta. Proti je glasovalo sedem liberalčkov pod vodstvom nekoga Bratuža, ki je prišel proti koncu na shod, da bi delal zgago, a se mu ni posrečilo. Nato predložil gospod Plesničar v imenu Lokvarjev kandidatu želje lokvarske občine, gospod Rejc pa želje Čepovancev. Na medklic »občinarja« Bratuža, da kmetu ne bo pomagati, izjavlja kandidat, da tako govore liberalci. Mi pa pravimo, da se kmetu more in mora pomagati. Zastavil bo vse svoje moči, da ustreže željam in potrebam svojih volivcev. (Odobravaje.) Nato priporoča gospod kurat Šmid navzočim Lokovčanom, naj oni, ki spadajo pod kanalski okraj, volijo dr. Gregorčiča, ki je že veliko storil za ljudstvo. (Klici: živio dr. Gregorčič!) Če nočete, da bodo vrgli križ iz šole (Klici: Nočemo!), volite dr. Gregorčiča! (Viharni klici: Bomo ga živio Gregorčič!) Ko sta priporočala dr. Gregorčiča še Kremžar in Rejc, je bila Gregorčičeva kandidatura od navzočih Lokovčanov soglasno in z navdušenjem sprejeta.

(Volivni shod v Kostanjevici) se je vršil pretečno nedeljo. Bilo je navzočih nad 200 volivcev. Predsedoval je g. Spacal. Dr. Pavlica je govoril o važnosti volitev, o programu »Slogine« stranke, o svobodni šoli, razporoki, užitini ter o volivni preosnovi za dež. zbor. Kandidatura dr. Laharnarja je bila soglasno sprejeta. Gosp. Ludovik Spacapan je omenjal splošne in enake vol. pravice, za katero se imamo pred vsem zahvaliti našim poslancom in posebno dr. Šusteršiču. (Živio-klici.) Laharnarju se je poslal brzojavni pozdrav.

(Klavern liberalen shodek v Mirnu.) Za nedeljo dopoldne so sklicali mirnski liberalci shod, na katerem naj bi se predstavil Michele Gabrielli. Že nekaj dni poprej so po Mirnu skrivnostno govorili, da se Gabrielli brani v Miren. In res ga ni bilo. Rekli so, da je družinska nezgoda vzrok. Prišlo je do 100 oseb, med njimi 25 nevolivcev, 40 naših in socialistov, 10 znanih »prijateljev« delavstva in 25 Finkovih in Jakilovih delavcev, ki so prišli seveda pod pritiskom strahovlade. Govoril je dr. Puc. Odgovarjal je soc. demokrat Cotič. Naših govornikov niso pustili na shod, ker so se jih bali.

(Shod v Solkanu.) V nedeljo popoldne se je vršil v Solkanu volivni shod katoliško-narodne stranke. Predsedoval mu je gospod župnik, ki je pojasnil zahteve liberalcev in socialnih demokratov po svobodni šoli in razporoki. Gospod kaplan Novak je govoril o programih strank. Na shod so prišli na koncu tudi socialni demokratje. Ko je njihov govornik Ropas tajil, da bi bili socialisti zoper vero, so naši zagnali hrup, v katerem je župnik zaključil shod. Bilo je na shodu 150 naših volivcev. V kratkem bo v Solkanu še en shod. Liberalci so nameravali sklicati shod

»Se razume; to je moj podpis; in po teh okraških na robu poznam da je ta košček odtrgan od stolarskega bankovca.«

»Dobro; mož ki ima dotični bankovec, je morivec gospoda Braddoka. Gotovo ste čitali v časopisih o tem zločinu. Kadar bo prišel bankovec v vašo banko — in to, mislim, se bo zgodilo kmalu — tedaj prosim primite moža, ki ga bo prinesel in pošljite pome.«

»To se prav lahko naredi. Toda razjasnite mi stvar bližje!«

Povedal sem predsedniku bližnje podrobnosti, ki jih pa čitatelj že ve; prosil sem ga, naj molči, in sem se priporočil.

Prešli so trije dnevi, a iz banke ni bilo nikakega poročila. Dobil sem za stvar sicer izvrstnega advokata, ali vendar mi je bilo nekoliko tesno pri srcu, ko je napačil že čerti dan, a o morilcu še ni bilo nikakega glasu. Sodna obravnava bi se morala vršiti proti Bartlettu prihodnji dan.

Tisto dopoldne sem vendar dobil od bančnega predsednika pisemce, v katerem mi je naznanjal, da je bankovec prišel in da so moža, ki ga je prinesel, prišli. Skočil sem takoj v kočijo in sem se peljal k bančnemu poslopiju. V zasebni sobi predsednika je sedel mož odločne in surove vnianosti. Takoj sem spoznal, da je moral biti nekaj mornar. Dva policijska uslužbenca sta stala poleg njega.

»Zakaj me zadržujete tukaj?« je mrmral jezno. »Tožil vas bom radi razžaljenja časti; bodete že se videli, kaj se vam zna pripetiti.« Policista nista odgovorila na to ničesar, ampak tiho sta mi izročila bankovec, ki ga je njun ujetnik oddal pri banki.

Vprašal sem ga za negovo ime.

»John Martin,« je rekel in me je pazljivo ogledoval.

»Ali je bankovec ponarejen?« je vprašal konečno. »Če me zaradi tega zadržujete, vam lahko povem, kdo mi ga je dal.«

»To že vemo,« sem rekel malomarno.

»No, še kaj! Kaj me res hočete imeti za takega bebca?« se je smejal Martin. »Stavim, kolikor hočete, da ne veste, kje sem dobil bankovec. Glavo stavim, da ne veste.«

»Kaj vaša glava! Odkar ste zaslužili ta bankovec, niti beliča ni več vredna.«

Martin me je debelo gledal.

»Da vam dokažem, da vem več, kakor mi prisojate, vam povem, da vam je dal ta bankovec kapitan Larkin.«

Martin je prebledel; ali hitro se je ojunačil in predzno rekel: »Dobro ste uganili; morda želite tudi vedeti, zakaj mi ga je dal?«

»Že vemo.«

»Kaj?« je jecljal Martin.

»Da, vemo. Zato vam ga je dal, ker ste mu pomagali pri umoru gospoda Braddoka. Lahko vam celo povem, kako sta izvršila zločin. Larkin je prinesel nož in oba sta se nepopaženo splazila v hišo in v spalnico gospoda Braddoka. Kapitan je zgrabil ubogega moža, pritisnil mu je roko na usta in ga je potegnil na pol iz postelje, vi ste mu pa prerezali vrat. Nato vam je takoj poleg mrtveca odštel Larkin del umazanega plačila. Vedela sta, da je ležal v skednju Bartlett; zato sta vrgla tja nož, da bi sumnja padla na Bart-

letta. Tako se je zgodil zločin in sedaj vas aretiram, John Martin, radi umora, ki ste ga izvršili namenoma.«

Ko sem lopovu popisal njegov zločin, je na strašen način spreminjal barve in na njegovem obrazu so se menjali najrazličnejši izrazi. Smrtnobled se je zgrudil končno nezavesten na stol. Ali kmalu se mu je vrnila moč v ude.

»Vse bom priznal,« je rekel; »da, jaz sem ga umoril, ali to le po navodilu kapitana Larkina. Povejte mi samo eno: ali je priznal?«

Opazoval sem lopova zelo ostro; grozno sovraštvo mu je plamtelo iz oči.

»Ne,« sem odvrnil, »Larkin še ne ve, da je zločin odkrit.«

Moj odgovor je vidno uzadovoljil Martina.

»Kako pa potem morete vse to vedeti?« je vprašal čez nekaj časa.

»Kaj vas to briga. Vse vemo natančno, in to je dovolj.«

»Vi vendar pravite, da kapitan Larkin še nič ne slut, da je prišlo vse na dan?«

»Niti najmanj.«

»Sedaj me peljite pred sodišče; vse hočem priznati. In če se mi posreči tega nič-vredneža pripraviti na vislice, rad umrjem.«

To je bilo ravno, kar sem hotel. Takoj smo se vsi napotili na kriminalno sodišče. Iz Martinovih izpovedev se je razvidelo, da je bil popolnoma v oblasti Larkinovi, ker je pred leti ponaredil neki podpis.

Pravda, ki jo je imel Larkin z Braddockom, se je bližala koncu. Če bi ne bil Braddock pred koncem odstranjen, bi požrla kapi-

tanu vse premoženje, ker razsodba bi se glasila brezdvoma v prilog Braddocku. Larkin je torej zahteval od Martina, naj starega gospoda umori. Toda, predno naj bi prišlo do te skrajnosti, je še hotel kapitan poskusiti, ali bi se ne dala stvar poravnati mirnim potom. Obiskal je starca zvečer, ali naletel je slab čas: Braddock je bil zelo razdražen radi Bartletta in ni bil prav nič sposoben, da bi se spuščal v take stvari. Ko se je kapitan vračal domov, je srečal Martina in mu je predlagal, naj umori starca in zvrne krivdo na mladega krmarja, katerega je ravno videl, kako se je skrivil v skedenj. Za plačilo je obljubil svojemu pomagaču pet sto dolarjev v mesečnih obrokih. Stari mornar ni hotel o stvari ničesar slišati, dokler mu ni Larkin obljubil, da mu bo pomagal pri umoru.

Oba sta se splazila v Braddockovo hišo. Ker pa je bilo še prezgodaj, da bi mogla izvršiti svojo namero, sta si poiskala skrivališče, kjer sta počakala primerne ure. Ko je že vse v hiši pospalo, sta izvršila strašno dejanje.

Martina so odpeljali v ječo, jaz sem se pa podal oborožen z njegovimi izjavami, ki so bile sestavljene popolnoma v postavnih obhki in opremljene z vsemi potrebnimi potrdili in podpisi, takoj v Hudson. Če bi bil jaz pokazal svoj dokument, bi se morala preiskava takoj ustaviti; vendar se mi je zdelo boljše, da se je do gotovega časa vršila dalje.

Tisto noč sem se do pozne ure posvetoval z zagovornikom obtoženca.

list» dr. Demeter Bleiweis, katerega ime čitamo v zvezi s tuberkulozo vsak teden saj po trikrat v vseh mogočih listih — pa ne med anonsemi! — Njegov bratranec dr. Karol vit. Bleiweisa nečak dr. Zarnik je dolgo plaval med akademičnim slikarstvom in juristarijo. Dasi drugod ni v nobeni stroki slaven postal, avanziral je pod županom Hribarjem na svetniško mesto in zavzema VII. činovni razred. Mož je torej s 33 leti toliko kot oberstlajtnant in vleče tej šarži primerno plačo. — Dr. Karola Bleiweisa nečak dr. Goestl je študiral medicino 15 let, torej gotovo jako temeljito. Njemu so namenili pred osmimi leti mesto ordinarija oziroma vodje v blaznici, in dasi je bilo več vrednih, dobro kvalifikovanih kompetentov, čakali nanj dve leti. Ker se vedno ni promoviral, dobili je moral mesto njegja končno vendarle drug zdravnik mesto. Tega zdravnika pa je bilo treba po preteku sedmih let škandalozno odsloviti in potem na njegovo mesto posaditi Bleiweisovega nečaka. — Janko pl. Bleiweis-Trsteniški je študiral brez vseh izpitov medicino 14 let. Potem je razpisal Hribar s 3.600 K dotirano mesto tržnega komisarja, za katero so se poganjali tudi zdravniki, ki so imeli rigoroz iz higijene z »odliko« in ki so obiskovali higijske praktične kurze; mesto je dobil Janko pl. Bleiweis, ki je hodil poslušati tri mesece trajajoči »Lebensmittelkurs«, pri katerem ni treba delati nobenega izpita. Da se bo poset tega kurza zahteval, to je Janko pl. Bleiweis vedel; služba pa se je potem razpisala v tako kratkem natečaju, da noben drug prosilec ni mogel absolvirati tistega »Scheinkurza«, in ne dobiti službe. — Deželni odbornik Graselli, mož brez vse kvalifikacije, vleče 6.000 kron plače kot vodja vžitniškega urada in 4.000 kron kot deželni odbornik. O njegovem poslovanju govoriti, je odveč. — Deželni odbornik dr. Tavčar vleče kot tak za to, da spravlja politično nevšečne mu deželne uradnike v disciplinarne preiskave, 4.000 kron na leto. Kadar ga v uradu iščeš, moraš posebno srečo imeti, da ga najdeš; niti sej se ob času lova in poedin ne udeležuje, ali ima pa svojo pisarno pri »Roži«. — Ravnatelj Senekovič je toliko opešal, da je nesposoben postal opravljati ravnateljsko službo. Ni pa še toliko oslabil, da ne bi mogel prevzeti bogato dotiranega mesta vodje v plinarni, in ondotnega prostega stanovanja s svečavo in kurjavo. Naši mladi inženirji morajo v svet stradati, nekvalifikovan profesor, ki niti več za srednješolskega direktorja ni sposoben, pa odjeda mladim, kvalificiranim močnem kruh. Ker je dobival Graselli 6.000 kron zato, da užitijskih paznikov ni nadziral, so dali Senekoviču zato, da je včasih šel okoli njih, 2.000 kron. — To je Hribarjev zistem: brez kvalifikacije svoje pristaše kot moči III., IV., ali še kake slabše vrste spraviti do polnega korita in na prva mesta. Poglejte koliko korit je na magistratu, koliko je občinskih svetnikov, ki v tej ali oni obliki niso pri koritu? In »Narod« se upa S. L. S. očitati sinekure? To je impertinenca, katere je zmožna samo taka stranka, kot je tista, ki se solnči na protekcijskem solncu njegove Svetlosti župana Hribarja!

lj Liberalci so sklenili, da bodo glasove kupovali posebno pri mestnih delavcih, ker mislijo, da niso zavedni. Opozoramo še enkrat na postavo o volivni svobodji in prosimo vsakega, ki bi mu liberalci za glas kaj ponujali, da nam takoj to naznani.

lj Edina korist liberalnega shoda v Vodmatu K 2:22 so nabrali včeraj somišljeniki S. L. S. na liberalnem shodu pri Flegarju za Čiril-Metodovo družbo.

lj Ljubljanci »Narodovce« vlečejo. Včerajšnji »Narod« poroča, da so Kregarju v Rastoharjevi gostilni pokazali vrata. Kregarja prij Rastoharju niti bilo ni! Očividno porablja kakor dovtipni Ljubljanci popolno zmešnjavo med magistratno kliko v to, da vlečejo »Narodovce« uredništvo in mu pošiljajo taka »obvestila«. Nekdo je tudi »Narod« potegnil, »da je Štefe izreklamiral celo vrsto poštinih uslužbencev.« in »Narod« to res zapiše, dasi na magistratu dobro vedo, da je Štefe vlagal reklamacije za one, ki so bili iz volivnega imenika izpuščeni. »Narod« nam s svojimi »senzacionalnostmi« napravlja najboljšo zabavo — kaže nam, kako huda prede magistratnemu kandidatu.

lj Verdijev »Requiem«. Pevkam in pevcem se naznanja, da danes ne more biti prva generalna skušnja, ker je vojaška godba naznanila, da za danes zvečer ne more biti na razpolago. Prva generalna skušnja s zborom in orkestrom bo torej jutri, v petek, zvečer točno ob 8. uri v dvorani »Uniona«.

lj Kako so leta 1809 snažili ljubljanski grad. »Izvestja muzejskega društva« poročajo: Za časa francoske okupacije je bil ljubljanski grad trdnjava (fort) in okrožni glavar Vilhar (Wilcher) ga je bil dal očistiti razne nesnage na tako izviren in radikalen način, da se ž njegovim sanžilom moderni »Vacuum Cleaner« ali »Atom« niti od daleč ne more primerjati. Ukaz se glasi: »An den Stadt-magistrat allhier! Zum Dienst des hierortigen Herrn Genie-Comandanten ist gleich auf der Stelle ein Reitpferd beizuschaffen, welches gesattelt bereit stehen muss. Morgen den 12ten d. M. sind auf den Schlossberg 40 Weibspersonen mit Kehrbösen punkt um 6 Uhr früh beizustellen, dann 30 oder 40 Stück von Wolvieher (ovce, opazka moja) auf das Fort treiben zu lassen. Diese können von den hiesigen Metzger hergenommen werden, und werden dann nach einer Zeit von 3 Stunden wieder ausgestellt werden, sobald solche die Flöhe an dem Schlossberg, wozu sie bestimmt sind, an sich gezogen haben. Kreisamt

Laibach am 11ten Oktober 1809. — Wilcher m. p. Kreishauptmann».

lj Ljubljansko gasilno in reševalno društvo bo prisostvovalo dne 5. majnika zjutraj ob četrta na 8. uro v cerkvi sv. Florijana sv. maši povodom praznika svojega patrona. Povabljenih je 18 društev. Po maši obhod. Svirala bo društvena godba. Po obhodu sestane v meščanski pivovarni (prej Hafner).

lj Novo društvo. Ljubljanski in okoličanski prodajalci moke ustanove svojo zadrugo. Ustanovni občni zbor se vrši v nedeljo, dne 5. maja, ob 10. uri dopoldne v Ljubljani v »Narodnem domu« in sicer v prostorih društva »Mercur«.

lj Nesreča. Predvčerajšnjem dopoldne je v sv. Florijana ulicah podrl poštni voz na tla Marko Viderja, zasebnika, kateri se je tako poškodoval, da so ga z rešilnim vozom prepeljali v deželno bolnico.

lj Tatvina. V Metelkovi ulicah šteje 27 je nek tat ukradel postelniku Valentinu Kugi tri železne verige, izmed katerih je ena dolga tri metre.

lj Psa zabodel z vilami. Neki hlapec je v Kolodvorskih ulicah zabodel z vilami psa bernhardinca, lasti gđe. Jožefine Jermanove, katere ceni psa na 300 K.

lj Koncert »Glasbene Matice«. Piše se nam: Jako neljubo je marsikateremu, da se prodajajo vstopnice za koncert »Glasbene Matice« samo v Češarkovi trafiki, ker je marsikomu težko prestopiti prag prodajalne, kjer so razstavljene svinjske podobe in ki kaže svojo liberalno pristranost na tako »očiten način.« Bilo bi v interesu »Glasbene Matice«, če bi se ukrenilo drugače.

lj V Ameriko se je včeraj odpeljalo z južnega kolodvora 47 Hrvatov, 90 Slovencev in 100 Macedoncev.

Štajerske novice.

Š župnijski izpit delajo te dni v knezoškofijski pisarni tile gospodje: Bolkovič, Ciuha, Eferl, Goričan, Gosak, Ivanc, R. Kociper, Končan, Pšunder.

Š **Jurist Lah umrl**. Iz Velike nedelje se nam piše: Tu je umrl Franc Lah, jurist. Pogreb je bil danes v četrtek zjutraj.

Š **Umrl je v Gradcu profesor** na deželni realki g. Viljem Svoboda, star 54 let.

Š **Samoumor poštnega uradnika**. Na graški glavni pošti se je ustrelil 1. t. m. ob tri četrt na 1. uro višji poštni oficijal Borovsky. Samomorilec zapušča ženo in štiri otroke. Ranjki je bil bolan na živcih.

Š **»Deutsches Haus«** v Celju se slovesno otvoril 29. junija.

Š **Utopljenca** so potegnili iz Mure v občini Sladka gora blizu Cmureka. Mrlič je ležal že dolgo časa v vodi. Kdo je, se ne ve.

Š **Pobegnil je v Ameriko steklar J. Prettner** na Glavnem trgu v Celju radi slabega gmotnega položaja. Prettner je prišel že enkrat na kant, a takrat so ga rešili sorodniki. Po mestu se govori, da je poslal dr. Kovatschitschu brzojav: »Delajte, kar hočete«.

Š **Smrtna kosa**. V Poličanah je umrl zadnjega aprila deželni živinozdravnik g. Jurij Gradl v starosti 34 let.

Telefonska in brzojavna poročila.

SODNIJSKA IMENOVANJA NA ČESKEM. Dunaj, 2. maja. Uradni list je danes priobčil sodnijska imenovanja na Češkem, ki so bila povod dolgotrajnemu prepiru med Nemci in Čehi. Od 11 okrajnih sodnikov so dobili Nemci 4, od 18 nadsodnijskih tajnikov so dobili Nemci 8 mest.

STAVKA SPEDICIJSKEGA DELAVSTVA. Dunaj, 2. maja. Danes se je tu pričela stavka spedijskega delavstva. Ker je ravno sellini termin, se stavka zelo pozna. Dogodilo se je že več izgrediv.

PRVI MAJ.

Pariz, 2. maja. Včeraj po shodu v delavski borzi se je razvil boj med delavstvom in kirazirji. Delavci so streljali iz revolverjev. Zasačen je bil naturalizirani Amerikanec Jakob Lav, ko je z nekega omnibusa dvakrat ustrelil na vojake. Po pretepu s policijskimi agenti je bilo aretiranih 700 delavcev.

Nancy, 2. maja. Tu je 800 kilogramov črnega smodnika in drugih eksplozivnih stvari zletelo v zrak. Škoda je velika. Ranjen ni nihče. Izvršil se je atentat.

Berolin, 2. maja. Vsled praznovanja prvega maja je v Nemčiji na tisoče delavcev do 6. maja izključenih od dela. Praznovanje 1. maja je bilo letos v Nemčiji slabše nego lani, le v Lübecku in Halle je bila udeležba velika.

NESREČE NA MORJU.

Madrid, 2. maja. Španski parnik »Leon« se je zadel ob španskem obrežju ob angleški parnik. Vse moštvo je utonilo.

Milan, 2. maja. Izselniški parnik »Citta di Milano« pogrešajo. Bati se je, da se je ponesrečil. Na parniku je bilo 1000 oseb.

AERENTHAL V BEROLINU. Berolin, 2. maja. Nemški cesar je danes barona Aerenthala sprejel v avdienci. Včeraj se je na čast Aerenthalu vršil banket.

VLAK PREVOZIL ELEKTRIČNO ŽELEZNICO. Berolin, 2. maja. V električno cestno železnico je zavozil brzovlak. Dve osebi sta mrtvi, 11 težko ranjenih. 17-letnega paznika so zaprli.

ANGLEŠKI KRALJ V PARIZU. Pariz, 2. maja. Kralj Edvard se je včeraj popoldne pripeljal sem.

FRANC JOŽEFOVA gorenka voda.

1013 (1-1)

Marija Koželj naznanja v svojem in v imenu svojih otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je nje sin, ozir. brat, svak in stric, gospod

Karel Koželj
c. kr. poštni oficijal na Dunaju

dne 1. maja t. l. po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 37. letu starosti mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb dragoga rajnika bo v petek, dne 3. maja, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra nasip št. 51 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Petra.

Dragoga rajnika priporočamo v pobožno molitve in blag spomin.

LJUBLJANA, 1. maja 1907.

Ustanovni občni zbor

ljubljanskih in okoličanskih mokerjev v svrhu ustanovitve zdruge se vrši v nedeljo, 5. maja t. l., ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani društva »Mercur« v »Nar. domu«.

Ker je stvar za korist mokarske obrti velevažnega pomena, vabi vse interesente

1012 1-1 **pripravljajni odbor.**

V jugozapadni Istri, na prijaznem griču z razgledom na morje, v sredi lepih vinogradov, potrebuje bolelni župnik 956 8 5

subsidijarja

za prav lahko službo, katero zmore tudi duhovnik v pokoju.

Dohodki so prav dobri in stalni.

Prijaznih prigrasov prosil na upravništvo »Slovenca«, kjer povedo natančne pogoje.

1005 20-1

Kdor kupuje gvančno blago za moške in ženske, najde jako veliko izber in zelo ugodne cene pri domači tvrdki

R. Miklauc, Ljubljana
Stritarjeve (špitalske) ul. 5.

Manjša trgovina

Z opravo vred v Ljubljani se prodaja takoj. Kje, pove upravništvo »Slovenca«.

1006 5-1

Drvarski mojster (Holzmeister)

trajni posel z 8-12 možmi, ki jih mora imeti seboj, se išče v svrhu prevzetja **sekanja lesa v akordu** za takojšnji nastop. Stanovanje in del polja prosto. Kavcija se želi. — Gozdno in domensko oskrbištvu graščine Stübing pri Gradcu.

1009 3-1

! Ponos !

vsake gospodinje je dobra kava, zato naj ne manjka v nobenem gospodinjstvu

Planinškove pražene kave.

Vsaka gospodinja, ki je le enkrat poskusila

Planinškovo praženo kavo

jo kupuje vedno, ker je ta kava vedno sveža in pražena potom vročega zraka, skrbno izbrana nezdravih in nezrelih zrn, vedno enake kakovosti, najizdatnejša — **zato najcenejša**. Nobena gospodinja naj ne opusti vsaj enega poskusa.

2574 24

Prva ljubljanska velika žgalnica kave
Dunajska cesta, nasproti kavarni »Evropa«.

Stanovanje

obstoječe iz treh sob in pritklin, se odda v najem na **Miklošičevi cesti št. 6** za avgustov termin.

Več se poizve ravnotam. 1001 1

Dobro izučen 1007 3-1

mlinar

želi vzeti v najem mlin. — Naslov pove upravništvo »Slovenca«.

Travnik

se prodaja zaradi zemljiških prememb. Meri 3 orale in leži poleg dovozne ceste; na travniku raste več večjih hrastov.

Več pove **J. Bizant v Preski**, pošta **Medvode**. 1010 3-1

Panorama Kosmorama

v Ljubljani
Dvorni trg šte. 3,
pod »Narodno kavarno«.
Električna razsvetljava.

Od 28. aprila do vštvetvi 4. maja 1907:

Nemško-francoska vojska 1870-1871.

Posestvo

na prodaj!

Isto obstoji iz enonadstropne hiše, primerne hleva, ki se uporabi za skladišče, okrog hiše leži približno 1200 seznjev sveta. Hiša (št. 41) stoji tik ceste v lepi ravnini v Zgornji Šiški. 1008 3-1

Več se poizve pri lastniku **Ant. Pance-tu**, vulgo **Matevže, hiš. št. 40 na Viču.**

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, dol. žel. postaja Straža-Toplice.

Akrato-vrele 380 C. Voda za pijačo in kopanje. Izredno uspešno proti trganju, revmi, išias, nevralgiji, kožnim in ženskim boleznim. Velike kopeli, separata kopališča in močvirna kopališča. Bogato urejene sobe za tužje, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdov bogata okolica. Dobre in cene restavracije. Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Prospekte in pojasnila daje brezplačno

945 12-1 **Zdraviliška uprava.**

Nov poklic za dame.

Pri novem poklicu za dame dobe trajno in dobro službo takoj dame brez vsakega predznajna.

Sprejemajo se izključno le od 2. do 4. ure popoldne na **Starem trgu št. 4**, II. nadstropje, v pisarni. 991 4-2

**Podružnica
: v Spjletu. :**

**Delniška glavnica:
: : K. 2.000.000. : :**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

ponuja vsakovrstne srečke po dnevnem kurzu proti poljubnim mesečnim odplačilom, dovoljuje predjeme na srečke in druge vrednostne papirje.

Zamenjava valute in novce po dnevnem kurzu, diskontuje kulantno devize v laških ltrah.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje od dne vloge do dne vzdiga po **4 1/2 %** Rentni davek plača banka sama.

**Podružnica
: v Celovcu. :**

**Rezervni fond:
: : : K 200.000. : : :**

Lepo stanovanje

popolno samo zasé, v I. nadstropje, z električno razsvetljavo, obstoječe iz 2 velikih sob, pred-sobe, sobe za služkinjo, se takoj odda. 986 2-2
Vpraša naj se **Pred škofijo št. 3, I. nadstr.**, dopoldne do 11. ure, popoldne od 2. do 3. ure.

V **Sori pri Medvodah** je od-dati služba

cerkovnika in organista.

Skupne plače čez 600 kron na leto in prosto stanovanje. Služba se lahko nastopi takoj. 985 1-1

!!!! Kašelj !!!!

Kdor nanj ne pazi, se zagreši na lastnem!

Kaiser-jeve karamele za prsa
s 3 jelkami.

Zdravniško preizkušene in priporočene proti kašlju, hripavosti, kataru, slezi in kataru v grlu.
5120 not. potr. izpričeval dokazuje, da je res, kar se objubljuje. 2483 24-22
Zavoj 20 in 40 vin. Dosa 80 vin. pri: lekarna pri orlu pri železnem mostu, deželna lekarna p. Mariji Pomagaj, E. Leustek, Ubald pl. Trnkoczy, Jos. Mayr in Piccoli v Ljubljani. Carl Savnik, lekarnar v Kranju.

Klobuki se sprejemajo v popravo. 480 8

Prodasta se dva zelo 983 3-2

lepa konja

„Fuchsa“, enake barve, prosta vseh napak, dobra za vsako vožnjo, hitro kot težko in nič plašljiva. Eden, 4 leta star, je 15 $\frac{1}{2}$, pestij visok, drugi, 5 let star, je 15 $\frac{1}{2}$, pestij visok. Kupna cena 700 gl.

Dopisi pošljejo naj se na upravništvo „Slovenca“.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Starl trg šte. 10

Prporoča svojo
**trgovino
s klobuki
in čevlji**

**Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene**

Veliki novi cenik, pošlje se zastoj in ki je ravnokar izšel, poštne prosto. : : :

Cenjene botrice in botri!

Pri nakupovanju birmanskih daril Vas uljudno opozarjam na svojo veliko zalogo vseh vrst ur, verižic, uhanov, brošk, okraskov itd. po najnižjih tovarniških cenah. Zaradi ogromnega prometa, ker razpošiljam sv. je blago na vse kraje sveta, katero je le prve vrste in priznano najbolje, mi je mogoče vsakomur z blagom kakor s ceno najbolje postreči. Z velespoštovanjem se priporoča

H. SUTTNER
: : urar in trgovec z zlatino in srebrnino : :
v LJUBLJANI, Mestni trg, nasproti rotovžu.

Niki cilind. remont. ura	gld. 2:45 in naprej
srebrna cilind. remont. ura moška	3:90 " "
" anker	4:90 " "
" verižica	1: " "
" ženska ura	4:15 " "
14 kar. zlata ženska ura	12:50 " "
zlati prstan	1:90 " "
" uhani	1:75 " "

Velika zaloga prve vrste najfinejših popolnoma zanesljivih precizijskih ur, kakor: Glashütte, Schaffhausen, Omega, po tovarniških cenah.

Zaradi dogovora s tvornico za pisalne stroje »ADLERWERKE« v Frankobrodu na Meni je

15 pisalnih strojev „ADLER“

v učne svrhe na razpolago.

Zato se bo več tednov, počenši s 6. majem, popoldne in zvečer menjavaje za dame in gospode **brezplačno** poučevalo pisanje na stroj. Popoldne od 1 do 6. ure in zvečer od 8 do pol 10. ure.

Vprašanja na **Ivana Jaxa & sina v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.** 988 3-2

Vsem, ki se čutiljo utrujene in bedne,

ali so nervozni in brez energije, da „Sanatogen“ nov življenski pogum in novo moč. Sijajno potrđilo nad 5000 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franco in zastoj Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I. 695 4-4

Zgovorni zastopniki

zmožni gospodje, ki so sposobni za obisk pri zasebnikih, dobe trajen posel v **Vegovih ulicah 6**, pritličje, 1. vrata levo. Predstaviti se je vsak dan od 9. do 11. ure dopoldne. 991 4-2

Najvišje odlikovanje na mednarodni razstavi v Milanu 1906 (avstr. razsodišče).

Alma baron. Veczay
v Gradcu pravi:
izredno uspešen in izbornega okusa je

železnato vino
lekarja **PICCOLI-ja v Ljubljani.**

Polliterska steklenica K 2- , 4 polliterske steklenice za Ljubljano K 7-20, po postu z 2745 zavojnino vred K 7-80. **II b**
Zunanja naročila izvršuje najtočneje lekar **Piccoli v Ljubljani, Dunajska cesta.**

3 stanovanja

z 1, 2 in 3 sobami se oddajo v **Kolodvorski ulici št. 11, z 1. avgustom 1907.** 994 2-2

Ugodna prilika.

Na **Gorenjskem** v lepem kraju se **proda** po ceni

hiša

v kateri je dobro vpeljana **trgovina** z mešanim blagom. Letnega prometa okrog 40.000 K. Hiša je pri župni cerkvi in blizu železnice. 979 3-3
Naslov pove iz prijaznosti upravništvo „Slovenca“.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana
opekarna in tovarna peči, nudijo vsako poljubno množino patentiranih

zarezanih strešnikov

„Sistem MARZOLA“ (Strangfalzziegel) „Sistem MARZOLA“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vsak strešnik se zamore **na late pribiti ali pa z žico privezati**, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorci in prospekte pošljemo na željo brezplačno.

Sprejmejo se zastopniki. Takojšnja in najzanesljivejša postrežba. Sprejmejo se zastopniki.

za ponedeljek zvečer, a so ga odpovedali, češ, da je »Michele Gabrielli bolan«.

(Volivni shod v Cerovem in Brdih.) Posledica liberalnega shoda v Kojškem je bila, da so Cerovci sami sklicali za nedeljo volivni shod ter nanj povabili dr. Breclja iz Gorice. Vkljub slabemu vremenu je došlo nad 150 volivcev. Shodu je predsedoval g. Blažič. Župnik g. Ivančič je zavračal napade liberalnih govornikov v Kojškem na našo stranko, nakar je dr. Breclj govoril o pomenu volitev in o »Sloginem« kmečkem programu. Kandidatura Fonova je bila soglasno sprejeta. Zborovalci so še obsodili nemarnost goriškega magistrata radi znane nesreče ter zbrali 17 K 30 vin. v podporo rodbinam nesrečnikov.

(Volitve v Istri.) Dne 7. marca t. l. je bil na volivnem shodu na Kozini proglašen kandidat za četrti volivni okraj Podgrad-Koper profesor Mate Mandič, in sicer soglasno. Kot deželni poslanec istrski je stal vedno v prvi vrsti bojevnikov za teptane pravice istrskih Slovanov. Zato imamo trdno nadejo, da bo z enako gorečnostjo zastopal naše težnje kot državni poslanec na Dunaju.

(Volivni shod v Grgarju.) V nedeljo dopoldne se je vršil v Grgarju lep volivni shod, na katerega je kljub burji, dežju in mrazu prišlo nad 200 mož. Shodu je predsedoval župan g. Doliak, ki je najprvo dal besedo uredniku Kremžarju. Ta je v daljšem govoru označil liberalno stališče napram slovenskemu ljudstvu v verskem in gospodarskem oziru ter nato raztolmačil kmečki program »Sloge«. Zborovalci so z veliko pazljivostjo sledili govorniku. Nato je živahno pozdravljen govoril kandidat g. sodni tajnik Fon. Program »Sloge« je njegov program. V prvi vrsti se bo potegoval za kmečki stan. Ko je še g. kurat Godnič priporočal kandidata, je bila njegova kandidatura soglasno sprejeta.

(Volivni shod v Šmarjah pri Kopru.) Nekdo se je pred kakimi štirinajstimi dnevi obregnil v »Slovenca«, da se v Istri poklicani faktorji premalo brigajo za državnozbornske volitve. Da temu ni tako, pričajo volivni shodi po raznih krajih severne Istre. Dne 21. aprila vršil se je sijajen shod v Šmarjah pri Kopru. Ob pol 5. uri popoldne se je zbralo okoli 350 volivcev iz Šmarij, Pomjana, Kostabone, Krkavc in Kort na dvorišču blizu župnišča. Zborovanje otvori dr. Cerne, načelnik koperskega volivnega odbora. Predsednikom zborovanja je izvoljen domači župnik Emil Šašel, ki podeli besedo kandidatu profesorju M. Mandiču. Pojasnil je zborovalcem zgodovino borbe za splošno volivno pravico ter razložil pomen splošne, enake, direktne in tajne volivne pravice. Enaka tudi zdaj še ni volivna pravica za Slovence v Istri, ker se je nam kakor Lahom dovolilo po tri poslance, dočim bi dveh tretjinam Slovanov pristojali štirje, a Lahom le dva poslanca. Udal sem se narodni disciplini ter prevzel kandidaturu. A v svesti sem si težkih dolžnosti in velike odgovornosti, ki jih ima dandanes državni poslanec. Moj načrt delovanja, ako mi volivci izkažejo svoje zaupanje, slove: 1. Borba za združitev Slovencev in Hrvatov v administrativno politično celoto pod vlado cesarske rodbine Habsburžanov. 2. Kulturna in gospodarska povzdiga našega naroda (šole, ceste, uravnavna vode, znižanje davkov ubogemu kmetu itd.). 3. Pokorščina rimskemu papežu v versko-nravnih zadevah. — Ko je kandidat zvršil svoj obsirni, a temeljiti in poljudni govor, mu je zbrana množica burno pritrjevala ter z živahnimi živjo-klici izražala zaupanje do njegove kandidature. — Pote mda predsednik besedo dr. Černetu, ki pojasnjuje, kako je profesorja Mandiča počastilo slovensko politično društvo v Trstu s tem, da si ga je izbralo za svojega predsednika na zadnjem običnem zboru. Ravnotako je bil na shodu zaupnikov v Kozini soglasno izbran kandidatom za podgrajsko-koperski volivni okraj. Profesor Mandič je rojen Kastavec; kot mlad duhovnik postal je najprej profesor, potem pa se je posvetil popolnoma politiki. Petindvajset let javnega delovanja ima za seboj; a kot novinar, politik in deželni poslanec si ni pridobil bogastva, pač pa častno mesto v kulturni zgodovini Istre ter sladko zavest, da se je vsikdar s celo dušo in pozhrtvovalno trudil za ubogo slovensko rajo v Istri. Tak mož je vreden tudi sedaj vsega zaupanja. Zato vsi volivci 14. maja pohitite na volišče! Pokažimo dunajski osrednji vladi, da nas je več, kakor ona misli, da politično dozorevamo ter hočemo samostalnosti in svoje pravice, ki so se nam dosedaj mnogostransko kratile. — Splošno pritrjevanje. — Jakob Čemažar, župnik kostabonski, omenja hudih bojev, ki čakajo katoličane v prihodnosti. Razporko, breversko šolo, ločitev cerkve od države imajo v programu brezverci vseh narodnosti v Avstriji. Skušali bodo utihotapiti v državnem zboru svoje peklesne nakane. Zato imajo katoličani brez razlike narodnosti strogo dolžnost, udeležiti se polnoštevilno volitev in glasovati za poslanca katoliškega prepričanja. Iz načrta delovanja, ki ga je podal danes profesor Mandič, razvidimo, da se hoče v versko-nravnih vprašanih oklepiti katoliške cerkve, česar o njem — katoliškem svečniku — nimamo dvombe. Vpoštevam ob enem, da imamo v njem vernega Hrvata, potomca onega naroda, ki je z junaškim srcem kri prelival za »krist čistih in svobodno zlatnu«. Ne poslušajmo sirenskih glasov laške liberalne kamarile. Že njih rojaki so jih sili, kakor je pokazal nedavno volivni shod v Bujah, odkoder je moral liberalni kandidat v spremstvu bajonetov bežati. Tudi mi počemo liberalcev, marveč voditeljev katoliškega

prepričanja in žarkega domoljubja, kar bo naš prihodnji poslanec profesor Mandič, kakor se nadejamo. — Po živahnem pritrjevanju zborovalcev sta govorila še domačina kmeta Jakob Pribac in Ivan Glavina, ki je končno prebral sledečo resolucijo: Na volivnem shodu v Šmarjah dne 21. aprila zbrani volivci četrtga volivnega okraja (Podgrad-Koper) izrekaio kandidatu profesorju Mandiču svoje popolno zaupanje in so prepričani, da jih bo vsestransko zastopal v verskih, narodnih in gospodarskih zadevah. — Resolucija je bila soglasno z odobravanjem vsprejeta. Zborovalci so, kakor rečeno, z velikim zanimanjem poslušali vse govornike, z navdušenjem za sveto stvar so ostavili zborovalni prostor, potem ko je predsednik zaključil shod, in so se mirno razšli. Dne 14. maja pa naj vsak volivec stori svojo dolžnost in zmaga profesorja Mandiča bo sijajna.

Druge dežele.

(14. maj prost.) Ravnateljstvo Škodovih tovarn je obvestilo svoje delavce, da bo mesto prvega 14. dan maja prost dan. Stavbinski delavci v Plznu so sklenili, da 14. maja ne pojejo delat.

(Praški Nemci) so sklenili, da se bodo udeležili volitve v državni zbor v vseh volivnih okrajih. Hočejo pri tej priliki pokazati svojo moč v glavnem mestu češkega kraljevstva in s številom svojih glasov bolj glasno dokazati svojo pravico do enakopravnosti s češkimi prebivalstvom v Pragi. Praški Nemci bodo volili bogatega tovarnarja na Smihovu, deželnega poslanca A. Richterja. Tako so sklenili zastopniki vseh večjih nemških društev in korporacij v Pragi in A. Richter je sprejel ponujano kandidaturu. Omeniti treba, da bude A. Richter nemški kandidat in nič manj nego 13 volivnih praških okrajih. Da bi nemški kandidat dobil v kakem volivnem okraju večino glasov in bil izvoljen, o tem se niti Nemcem ne sanja. Njim se gre samo za to, dokazati, da imajo v Pragi veliko število glasov. Po volitvah bodo pa pošilali v svet poročila, da je nemški kandidat v Pragi dobil do malega toliko glasov, kolikor njegov nasprotnik v tem ali onem kraju.

(Spodnjeavstrijski Čehi in volivno gibanje.) Nemški narodni svet za Dunaj, v katerem so zastopani največji nasprotniki Slovanstva, je razposlal vsem nemškim dunajskim volivcem razglas, ki je zelo poudčen in zanimiv. Dozdaj je volivno gibanje spodnjeavstrijskih Čehov dunajsko časopisje preziralo, a s tem se ni rečeno, da ga ni vestno opazovalo. Narobe! Kakor zgoraj omenjeni razglas dokazuje, na nemški strani zelo dobro slutijo ono nevarnost, ki bi mogla pri volitvah zadeti nemški značaj Dunaja, ako bi vsi češki volivci brez razločka stanu in političnega mišljenja se udeležili volitev in tako pokazali svojo resnično moč in s tem tudi moč svojega lastnega prepričanja. Ne mine sköraj dan, da bi razni velikonemški in tudi krščanskosocialni listi celemu svetu ne zatrjevali, da Sp. Avstrijska je samo nemška in da o tem nemškem značaju se ne more niti dvomiti. In v onem razglasu Nemce vendar peče vest, ki jim pravi, da v resnici ni tako, kakor se navadno piše. Nedavno je celo dr. Rieger, predsednik mödlingskega odbora »Südmarke« pri letnem zborovanju sam podal dokaze, da že tudi v najbližjem sosedstvu Dunaja se ti presneti Čehi zelo hitro množijo. Tako jih je v Vösendorfu bojša že 26 odstotkov, v Guntramsdorfu 28 odstotkov, v Neudorfu 38 odstotkov, v Leopoldsdorfu 39 odstotkov, v Hammersdorfu celo 51 odstotkov. V Mödlingu so že naštelj 600 Čehov!

GALIŠKI MINISTER O POLOŽAJU.

Shod volivcev je priredil 1. t. m. v Samboru minister za Galicijo, dr. grof Dzieduszycki. Izvajal je: Poljska demokracija zastopaj v prihodnem državnem zboru narodno stvar ne le s požrtvovalno ljubeznijo, marveč tudi zmerno. Poljski živelj doseže le uspeh, ako bodo združeni v enem klubu vsi poljski poslanci. Poljaki bodo morali nastopati za moč skupne monarhije, kjer so bile vedno varovane poljske koristi. Glede na pogodbeno pogajanja je izjavil, da morajo ostati tajna. Poljaki bodo posredovali in gledali nato, da se bodo vpoštevalne koristi obeh državnih polovic in pa da ne bo trpela moč monarhije. Poljaki ne nameravajo nastopovati kulturnemu razvoju Rusinov, a ne pustje se motiti v svojem razvoju po Rusinih. O rusinski zahtevi, naj se razlasti poljsko veleposestvo in porazdeli med kmete, je izjavil, da lahko moti potrebno slovo obeh galiških narodnosti.

CLEMENCEAU PRED PADCEM?

Vsa znamenja kažejo, da stoji Clemenceau pred padcem. Upanja, ki so ga stavili nanj, ni izpolnil. Mož se rad norčuje in vžalil je večkrat celo svoje ožje somišljenike. Pomagal si je precej časa z versko gonjo. A Francozi so se je naveličali. Osmešil se je celo pri brezvercih s svojo tožbo proti duhovniku Jouinu. Izvesti ni mogel napovedane davčne reforme. Neizprosno je nastopal ob stvarkah z vojaštvom in zavzel stališče delodajalcev glede na tedenski počitek. Radikalne stranke je vznevoljil, ker je prepovedal stanovska društva drž. uradnikom in učiteljem. Najbolj mu je pa škodovalo na ugledu, ker se mu ni posrečilo, da vzame cerkveni značaj slavnosti na čast Devici Orleanski. Prvi majnik je zanj tudi kritičen dan. Socialisti so mu že napovedali boj na nož. Francoški ministrski svet je razpravljaj 29. m. m. o zakonskem načrtu proti »Splošni delavski zvezi«. Clemenceau je jako strogo nastopil proti odposlaništvu poštnih uradnikov. Izja-

vil je, da odpuščenih uradnikov ne sprejme nazaj.

OGRSKA.

Dr. Weckerle je pisal avstrijski vladi, da je voljan nadaljevati nagodbeno pogajanja še le po volitvah, če se ne zdi zato avstrijski vladi sedanjih trenutek ugoden. — Glede na pravoslavno Veliko noč in da dobe odseki čas, so določili prihodnjo sejo ogrskega državnega zbora na 13. maja. Kraljevo sodišče je sklenilo, da se po Košutu pisatelju Mery-Horvathu dovoljena ustanova 50.000 kron ne sme zapleniti.

DR. FORT V DALMACIJI.

Dne 30. m. m. je došel trgovinski minister dr. Fořt v Kotor. Dne 1. majnika se povrne dr. Fořt nazaj.

DR. WECKERLE NA DUNAJU.

Na Dunaj pride te dni ogrski ministrski predsednik dr. Weckerle, da poroča cesarju o položaju in da se posvetuje z ministrom zunanjih zadev Aerenthalom. Dr. Weckerle in Beck skleneta ob tej priliki tudi, kdaj da se nadaljujejo nagodbena pogajanja.

IZPREMEMBA PRI NAJVIŠJEM KASACIJSKEM SODIŠČU.

Predsednik najvišjega kasacijskega sodišča, dr. Steinbach, je z ozirom na svoje slabo zdravje prosil za upokožitev. Kot njegova naslednika prideta v poštev bivši minister dr. Ruber in justični minister Klein.

MORAVANI PRI MINISTRIH.

Dne 1. majnika se je posvetoval minister dr. Pacak dve uri o moravskih zadevah z moravskimi deželnimi poslanci dr. Koudelo, Pražekom, dr. Stranskym in z dr. Záčekom. Dne 30. m. m. se je pa posvetoval z nemškimi moravskimi poslanci naučni minister dr. Marchet. Razpravljali so o šolskih zadevah, o šolskih okrajih in o personalnih zadevah.

PRVI MAJNIK.

Na Dunaju je bil prvi majnik miren. Priredili so 25 nemških, 12 čeških, 2 poljska, 2 ogrska in 1 rusinski shod. Poleg teh shodov so priredili tudi 32 strokovnih shodov. Popoldanskega izpredova se je udeležilo 50.000 oseb. V Pratu so ostali do 6. ure, ko so odkorakali nazaj v mesto.

PRAŠKI DIJAKI PROTI TEOLOŠKI FAKULTETI.

Dne 1. majnika so zborovali skupno v praški restavraciji »Paris« češki in nemški visokošolci. Razpravljali so o ločitvi teološke fakultete od vseučilišča. Kar obstoji češko vseučilišče se je zgodilo prvič, da so skupno zborovali češki in nemški visokošolci. V predsedstvo so izvolili tri češke in tri nemške visokošolce. Vladni zastopnik je razpustil shod. Navzoči so bili namreč tudi nevolivci. Nato so se podali zborovalci v češko vseučilišče »Klementinum«, kjer so zborovali in zahtevali, naj se takoj loči teološka fakulteta od vseučilišča. Teologom so grozili z nadaljnimi demonstracijami. Po shodu so pa priredili dijaki in dijakinje demonstracijski izprehod po Pragi. Policija je zaplenila deski, ki so jih nosili pred izpredvom in na katerih je bilo zapisano na eni češko na drugi nemško: Proč s teološko fakulteto. Pravijo, da sme liberalni študent delati oslarije zato, ker je ravno liberalni študent.

RUSKI GLAS O CESARJEVEM PRAŠKEM OBISKU.

»Mosk. Vjedomosti« objavljajo o cesarjevem bivanju v Pragi članek, ki naglašja: Dvatedenski obisk v Pragi in nemška razdraženost dokazuje, da narašča vpliv slovanskih strank. Nemce je tudi razdražil govor ogrskega ministrskega predsednika, ki je naglašja, da se vedno manjša nemški vpliv. List sodi, da se pripravljajo v Avstriji velike izpremembe.

PREPREČENI KULTURNI BOJ NA ŠPANSKEM.

Znano je, da so nameravali po zgledu svojih francoskih somišljenikov izzvati kulturni boj na Španskem. A pri državnozbornskih volitvah so dobili liberalci odgovor, kakršnega niti pričakovali niso. V 119 volivnih okrajih si niso upali niti postaviti kandidatov. Ogromna večina je katoličanska. Maurovo ministrstvo bo imelo veliko posla, da spravi na pravi tir državni voz, ki je zašel globoko v blato. Po svoji navadi so namreč gospodarili španski liberalci slabo, Maurova večina v španski korteskih znaša 60 glasov. Liberalci so razcepljeni v šestih razcepljenih beralci so razcepljeni v šest skupin.

RUSI O AVTONOMIJI RUSKE POLJSKE.

Voditelj kadetov Milukov objavlja v »Rječ« članek, ki naglašja, da je poljski predlog glede na avtonomijo preobširen. Splošno se sodi, da so se sprijaznili kadeti s Stolypinom. Znano je namreč, da so kadeti še nedavno se ogrevali za samoupravo Ruske Poljske in upa stranka kadetov, da postane nekaj kadetov ministrov. »Rus« hvali zmernost Poljakov glede na njihove zahteve. — »Novo Vreme« pa objavlja zgolj načrt in ne objavlja svoje sodbe.

JAPONSKA AGITACIJA NA FILIPINIH.

3. julija se bode otvorila narodna skupščina filipinskih zastopnikov. Vendar vsa znamenja kažejo, da skupščina najbrže sploh ne bode mogla zborovati. Skoro gotovo bodo nastali jako nevarni notranji nemiri. Povsodi se lahko spozna, da ima vmes svoj roko Japonska. V volivnem boju nastopata dve stranki, neodvisna in napredna. Sicer se obe

izražata različno glede priklopljenja Združenim državam Severne Amerike, vendar se najbrže obe ogrevata za Japonsko. — V bližini Manile so zasledili japonsko tvornico za uniforme, ki so, kot se trdi, namenjene za Filipince, ki se hočejo bojevati za Japonsko.

PRESENETLJIVA RAZSODBA GARNIZIJSKEGA SODIŠČA.

Dne 26. avgusta m. l. so našli umorjeno kuharico Rozo Winkler, Dognalo se je, da so umorili Winklerjevo pionirji-rezervisti. Dunajsko garnizijsko sodišče je obsodilo zato morilce in sicer sta obsojena J. Hofbauer in F. Ziminel v enoletno, in Florian Eigner v trimesečni zapor, obtoženi Zottel je oproščen. Rzsodba je zaradi nizkih kazni zelo preseNETLJIVA.

NAPAD NA GUATEMALSKEGA PREDSEDNIKA.

Napad na predsednika Estrada Cabrero se ni izvršil z bombo, marveč z dinamitnim podkopom. Zarotniki so iz neke hiše napravili rov, ga napolnili z dinamitom in vžgali podkop. Zapri so več oseb.

KMEČKI NEMIRI V BESARABIJI.

V Besarabskem okraju Hoain, ki ga loči od Rumenije reka Prut, so nastali kmečki nemiri. Odposlali so vojaštvo, da zaudši nemire. Gubernator je izdal oklic, da ne bo trpel nikakih nemirov in da bo strogo kaznoval nemirneže.

ZMAGA RUSKE VLADE V DUMI.

Črni oblaki so plavali že nad rusko dumo. Car bi jo bil gotovo razpustil, ako bi ne bila duma dovolila vojaških novincev. Sicer so padale proti armadi hude besede, in so jo napadali. Dumin predsednik Golovin se je razgovarjal s Stolypinom in tudi z vojnim ministrom, kateremu je rekel, da obžaluje napade na armado. Po končani razpravi o vojaških novincih je izjavil dumin predsednik, da so se pripetili 29. m. m. obžalovanja vredni dogodki. O hrabri ruski armadi se je govorilo brezdvomno žaljivo. Armada je še vedno požrtvovalno vršila svojo dolžnost. Odlikuje se po disciplini, po udanosti domovini in vladarju, kar priznava ves svet in zato zasluži hvalo in spoštovanje. Jasno je, da je ugovarjala duma očitanjem armadi po nekem poslancu. Desnica je predsedniku burno pritrjevala, levica ugovarjala. »Poljsko kolo« je pa zapustilo zborovalnico. Delavska skupina se je razcepila zaradi glasovanja v zadevi vojaških novincev. Oni, ki glasujejo zanjo, nameravajo tudi v bodoče glasovati s kadeti, drugi del pa s socialisti, ki so še vedno jezni na Golovina. Stolypin je poročal caru v Carskem selu o duminih dogodkih. Car je bil sicer razburjen, a dovolil je Stolypinu, naj odločuje o dumi sam. Stolypin je sklenil, da ne nastopi proti dumi, kar je naznanil tudi Golovinu.

Ladjini častniki v Baku so prenehali stavkati.

VSERUSKI KONCIL.

Meseca oktobra se prične v Moskvi vserruski koncil. Sinod jako marljivo nadaljuje pripravljala dela za kongres. Eparhialnim škofom so razposlali predloge za izboljšanje gmotnega stanja duhovščine. Kongres bo trajal dva meseca in bo stal približno 500.000 rubljev. Vsak kongresov član dobi diete v znesku 10 rubljev. Poleg škofov se udeleže kongresa tudi iz vsake eparhije trije zastopniki in sicer en redovnik in dva svetna duhovnika. Kongresne stroške pokrijejo samostani. —

VELIKANSKA STAVKA V ROTTERDAMU. V Rotterdamu pričakujejo splošno stavko pristaniških delavcev, ki jih je 10.000.

BÜLOW O POLOŽAJU.

Glede na nameravano haaško mirovno konferenco je izjavil Bülow, da Nemčija ne trpi nikakega pritiska, tudi moralnega ne. Da se varuje mir, smo bili pripravljani na vojsko, kar se je obneslo. Dasi nam svet noče dobro, ni bila Nemčija napadena in tudi mi nismo napadali nobenega. Naše oboroževanje se je izkazalo za dobro mirovno sredstvo. Ničče nam ne more zameriti, da hočemo obdržati to orožje. Ne želimo, da se povrnejo časi, ko so Nemci peli »Kje je Nemčeva domovina.« Pri razpravah na haaški konferenci se ne bomo udeleževali nepraktičnih razmotirvanj. A če se doseže pri vprašanju glede na razorožitev kaj praktičnega, bomo skrbno preiskavali, če bo to dobro za obrambo našega miru in primerno našemu posebnemu položaju. Bülow je ugovarjal zahtevi, naj bi dajal redno pojasnila o stanju politike. Stvar je delikatna in pridejo časi, ko škoduje lahko vsaka beseda državi. Nato preide Bülow na mednarodni politični položaj. Nastopil je proti časopisju, ki trdi, da Italija ni več zanesljiva zaveznica. V obisku angleškega kralja vidi le vpljudnost. Naglašja, da prijateljsko razmerje Italije do Angleške ne škoduje trozvezi, marveč koristi. Glede na Maroko zaupamo dogovorom v Algecirasu. Razmerje nasproti Francozki se ni poslabšalo. Manjša se celo nezaupanja. Med Nemčijo in Angleško ni sporov. O rusoangleški zvezi sodi, da ima namen v daljnih pokrajinah odpraviti spore. Po tej rožnati sliki je pa tudi rekel: Ničče ne ve bolje negoli jaz, da nas obdajajo težave in nevarnosti. Končal je svoj govor: Pustimo svobodo, ki jo zahtevamo zase, tudi drugim. Težave premagamo z mirno in stvarno zunanjo politiko in da smo pripravljani odločno braniti naš mir in našo čast, če bo potrebno. Zato moramo imeti zbrane vse moči. Bülow je torej govoril skrajno previdno. Ni pa ovrgel trditve, da je Nemčija vedno bolj osamljena in tudi ne, da Francozi še vedno žele nazaj Alzacijo in Loreno.

Dnevne novice.

† **Narodova stranka na Bledu** — poražena. Bled, 1. maja. Občinske volitve so se izvršile s popolnim porazom Peternej-Pretnarjeve liberalne klike. V vse treh podobčinah in v tretjem razredu izvoljeni z velikanško večino močje S. L. S. V drugem in prvem razredu prodrli kompromisni kandidati združene opozicije.

† **Neumna pritožba.** »Narod« se grozno jezi nad »Novo Dobo«, ker je ta »Štajercijanske« kandidate prištel k liberalcem. A storila je to čisto po pravici, kajti »Štajerc« in »Narod« imata oba popolnoma isti program. Sicer si pa tudi urednike izmenjujeta, saj sta dva člana »Narodovega« uredništva pristopila k »Štajercu«, kjer sta nadaljevala popolnoma isti posel, ki ga vrši »Narod«. »Štajerc« in »Narod« sta brata po mesu in po duhu — to je pribito, in kandidatje obeh so čisto enakovredni.

† **Imenovanja pri sodišču.** Pisarniška oficijanta Feliks Rus v Litiji in Mihael Luznar v Škofiji Loki imenovana sta c. kr. sodnim kancelistom in sicer prvi za okrajno sodnijo v Litiji, drugi za okrajno sodnijo v Kranjski gori.

† **Vojaška vest.** C. in kr. profesor na mornariški akademiji v Reki, naš rojak gosp. dr. Ljudevit Böhm je pomaknjen v VII. činovni razred.

† **Dr. Ivan Zahar umrl.** Umrl je v Zagrebu hrvaški pisatelj in politik odvetnik gospod dr. Ivan Zahar.

† **Telovadni odsek** »Slov. kršč. socialne zveze« v Ljubljani in telovadni odsek Blaž Potočnikove čitalnice v Št. Vidu nad Ljubljano priredita v nedeljo, dne 26. maja t. l. ob 5. uri popoldne v veliki dvorani hotela »Union« javno telovadbo s sledečim vsprememom: 1. Rajalni nastop. 2. Proste vaje. 3. Orodna telovadba z enkratno menjavo orodja. 4. Orodna telovadba vaditeljskega zbora. 5. Skupine vaditeljskega zbora. 6. Alegorična skupina. 7. Odhod. — Zjutraj istega dne se vrši občni zbor ljubljanskega odseka; zvečer po javni telovadbi pa prirede telovadci v veliki »Unionovi« dvorani veselico. Podrobneje o prvi javni telovadbi naših telovadcev bomo demno še poročali. Za danes samo opozarjamo na njo zlasti naše organizacije. Sodeč po neumornih pripravah za ta dan telovadcev, smemo upati, da bo lep dan.

† **Schwarz, Zublin & Co., Littai (Krain)** pošlila župniškim uradom sledeče: Velečastiti gospod! V Vašem okraju se gotovo večkrat pripeti, da živijo posamezne osebe ali cele družine v veliki revščini; na drugi strani pa zopet mi trpimo pod tem, da nam vedno manjka delavcev, akoravno so zaslužki že za one, ki šele vstopijo, prav dobri, delavci pa, ki ostanejo pri nas leta in leta, si zaslužijo precejšnje svote. S tem, da bi prišli oni, ki so brez dela in dajatelj dela vkupaj, bi bilo obem delom pomagano in vrh tega bi še storili s povzročitvijo tega dobri del. Zato si vzamemo prostost, Vas velečastiti gospod prositi, da bi povzročili, da se obračajo na nas Vam eventualno znane in tega potrebne osebe, k večjemu delu ženskega spola, ki pa morajo biti zdrave in inteligentne. Naznanijo nam svojo starost in čas, v katerem lahko vstopijo v našo tovarno. Pripravljene smo, jim vožne stroške posoditi, katere po šestmesečnem službovanju pri nas nosimo mi sami in plačamo danes mladim fantom in dekletam 13 vinarjev za vsako uro dela, t. j. K1.43 na dan. Vrh tega potrebujemo tudi v manjšem številu odrasle, krepke može, kateri dobijo takoj 20 vinarjev za uro, t. j. K 2.20 na dan. V akordu lahko zaslužijo pozneje dekleta od K 10 do K 15, tudi K 20 in še več na teden. Pri moških je plačilo v enakem razmerju. Dokler imamo prostor, lahko damo mladim dekletam prosto stanovanje v neki hiši, katero vodijo tri v. č. sestre od sv. Križa in kjer dobi lahko vsaka oseba posteljo s predalom za zapreti, s kurjavo in razsvetljavo vred, zastoni, primerno hrano pa prav ceno. Istotako tudi mladi fanti lahko dobijo, dokler je prostor, v bližini tovarne v posamezni sobi posteljo zastoni. Z ozirom na to, da odvezamemo onim občinam s tem njene domačine smo radi pripravljene, izročiti župniku one občine gotovo svoto denarja za one delavce, ki se nahajajo 1. julija vsakega leta v naši tovarni in ki izvoli porabiti za kak dobri del. Slične naredbe smo že vpeljali v naši tovarni v Varaždinu in zato tudi prejeli različne zahvalne liste od g. župnikov. Omenimo, da so delavci v naši tovarni pod dobrimi sanitarnimi pogoji v visokih, zračnih in svetlih dvoranah, imajo večinoma samo lahka dela in se jim sploh dobro godi. Ako so vedno pridni in se dobro obnašajo, zaslužijo lahko precejšnje svote. Naši večletni delavci še celo prav dobro zaslužijo. Pri tako dobri plači, ki se jo tudi lahko doseže v inozemstvu, je gotovo nepotrebno, da jih toliko odpotuje na Nemško in v Ameriko. Morda samo ne vedo, da se tudi v inozemstvu lahko dobro zasluži in domači kruh je vendarle najboljši kruh. Dovolimo si Vam izročiti v prilogi nekaj zavrtikov z našim naslovom in Vam velečastiti gospod že v poprej izrekamo najtoplicjšo zahvalo za ves trud, ki ga imate v tej zadevi v zanimanju potrebnih oseb, kakor tudi v našem zanimanju. Pričakujemo radi Vaša cenjena naznanila in se priporočamo z najodličnejšim spoštovanjem Vam udani Schwarz, Zublin & Co. Litija, 25./4. 1907. — Da se upa ta tvrda razpošiljati taka vabila in take ponudbe gg. župnikom, moramo obsojati najodločnejše. Razmere v tej tvornici so pasje slabe. Pravkar je uvedla ta tvornica celo 13-urno delo. Pisma naj se vržejo brez odgovora kratko v kos.

— **Angleški časniki na Kranjskem.** Na povabilo vodstva avstrijskih državnih železnic bo 45 angleških časniki od 18. maja

do 8. junija prepotovalo Avstrijo. Na Bled pridejo angleški časniki 5. junija ter ostanejo ondi do 7. junija. Angleški časniki obiščejo tudi Bohinj.

— **Kanonično umeščen** je bil včeraj č. g. župnik Janez Molj na župnijo Sostro.

— **Mestna dunajska plinarna** je imela 1. 1906 čistega dobička 4.164.923 kron.

— **Ravnateljstvo državnih železnic v Trstu** javlja, da je določilo, da se v maju dajo strankam pojasnila v trgovskih stvareh na Jesenicah 6. t. m., v Ljubljani 7. t. m., v Kočevju pa 4. t. m., in sicer od 9. do 12. ure v tamošnji postajni pisarni, na kar opozarjamo zainteresirane.

— **Kje naj zgradim svojo tovarno?** Pod tem naslovom hoče izdati Viktor Steiner na Dunaju v nemškem jeziku knjigo, v kateri bodo opisane občine, ki so vsled danih predpogojev pripravne za ustanovitev industrijskih podjetij. Na to delo se opozarjajo občine in zasebni interesenti, in se obenem vabijo, da pošljejo potrebne podatke izdavalatelju Viktorju Steinerju na Dunaju, II., Am Tabor 18. Žele se podatki o geoloških posebnostih, prometnih sredstvih, vodnih močeh, osrednjih napravah za razsvetljavo in proizvajanje obratnih sil, ugodnostih, ki jih nudijo občine lastnikom obrtnih podjetij, o delavskih močeh in mezdah, skratka o vseh onih razmerah, ki posebno priporočajo zgradbo industrijskih naprav v kakem kraju.

— **Slavnega goslarja Fr. Ondflička** je mestni svet praški ob 50letnici počastil s tem, da mu je podelil meščanstvo. V javni seji je Ondfliček slovesno prisegel kot meščan, župan dr. Gros je pa častital velikemu umetniku.

— **Prvega maja** so v Pragi počivale tiskarne, zato listi niso izšli. Socialni demokratje so priredili demonstrativen obhod.

— **Velik javni vinski sejem v Krškem.** Kakor navadno, priredi podpisana občina tudi letošnjo spomlad velik spomladanski vinski sejem v Krškem v nedeljo, dne 5. maja ob 10. uri popoldne na Gregorčičevem vrtu v Krškem. Na ta sejem prinese vinogradniki svoja vina ne samo iz krškega in novomeškega okraja, marveč tudi iz Spodnje Štajerske. Zato je osigurano, da bode veliko dobrega vina na prodaj. — Ker do jeseni ne bo nikakega seima več in ker bo po tem seimu preostalo vino na ceni znatno poskočilo, se pozivljajo vsi kupci iz cele Kranjske in Štajerske, kakor tudi oni kranjski vinogradniki, ki so svoje vino že prodali, da pridejo v kolikor možno obilnem številu na ta sejem, ker pri tem si lahko nekateri že za prihodnji vinski pridelok osigurajo pridelovatelje, oziroma kupce. Priporočamo našim vinogradnikom, kakor tudi gostilničarjem in vinskim trgovcem, da se odzovejo v mnogobrojnem številu, ker bo obenem strokovni razgovor o sredstvih za razpečevanje našega vinskega pridelka v tujino ter o novih vinskih postavah, s katerimi se morajo vinogradniki in vinski trgovci temeljito seznaniti. Omeniti je še, da gre sedaj od 1. maja naprej zjutrajnji vlak z Zidanega mosta proti Zagrebu ob 8. uri 55 min. ter dospe v Krško ob 10. uri 11 min. Iz Krškega pa gre popoldanski vlak ob 3. uri 10 min. ter ima v Zidanem mostu takoj zvezo z brzovlakom, ki pride ob 5. uri 55 min. v Ljubljano. Tako lahko ljubljancem, Gorenjci in Notranjci vse v enem dnevu opravijo, ne da bi jim bilo treba kje prenočiti, odnosno predolgo čakati na Zidanem mostu, ker s prvim majem se je vpeljal nov poštni vlak, ki odide ob 7. uri 15 min. iz Ljubljane ter ima takoj zvezo z devetim vlakom proti Zagrebu. — V slučaju deževnega vremena se sejem vrši naslednji četrtek dne 9. t. m. — Občina Krško.

— **Parobrodni promet med Trstom in Benetkami.** »Avstrijski Lloyd« objavlja, da uvede za čas »Mednarodne umetniške razstave v Benetkah« vsakdanjo zvezo med Trstom in Benetkami. Vsako nedeljo se odpelje parnik v Benetke ob 8. zjutraj, ostale dni pa ob 12. ponoči. Iz Benetk se povrne parnik vsak dan popoldne, razven ob sobotah, ko se povrne ob 7. zvečer. Nova služba se otvori dne 5. majnika in traja dnevna zveza do meseca oktobra. Dne 27. aprila so slovesno otvorili umetniško razstavo v Benetkah. Italijanskega kralja je zastopal grof Turinski.

— **Okrajna bolniška blagajna v Kranju** prav ljubeznivo ravna s svojimi zavarovanci. To ljubeznivost in skrb je čutil tudi Jošt Trebar iz Stražišča. Bil je kot delavec pri L. Madajcu v Stražišču 18 let član okrajne bolniške blagajne v Kranju. Pred Novim letom je zbolel in dobival boleznino 6 tednov — v sedmem tednu pa se mu je ustavila podpora, češ, da od 31. jan. t. l. ni več član bolniške blagajne, da ga je gospodar izbrisal. Delavec se proti takemu postopanju okrajne bolniške blagajne, katere načelnik je R. Kokalj, pritožil na razsodišče. To pa je potrdilo sklep načelnikstva, da se bolnemu delavcu ustavi nadaljna podpora, in odbilo priziv Jošta Trebar s pripombo, da proti temu sklepu ni priziva. Tako sta pokazala svojo ljubezen in skrb do bolnega in starega delavca liberalni načelnik bolniške blagajne R. Kokalj in prijatelj delavcev, socialni demokrat I. Lampret, tiskar v Kranju, kot načelnik razsodišča. Oba sta v svoji pregoreči ljubezni do delavcev pozabila na postavna določila, da med boleznino delavec ne preneha biti član bolniške blagajne in da mu tudi v slučaju, če ga gospodar odglasi, bolniška blagajna ne more odtegniti podpore, katero mu je dolžna plačevati vso postavno določeno dobo. Prazen je izgovor, da se mu odreka podpora, češ, da ni več član bolniške blagajne. Mož, ki je bil delavec pri istej hiši skoro 50 let in ki je 18 let plačeval redno svoje doneske v bolniško blagajno, je moral na smrtni posteli skušati, kakšno srce imajo nekateri ljudje do revnega delavca. Rešila je smrt starčka pri 80. letih zemeljskih težav,

predno je dočakal, da se reši njegova pritožba zoper nepostavno postopanje okrajne bolniške blagajne v Kranju. Jasno, da žena tudi ni mogla dobiti pogrebne za svojim možem. Omeniti pa je še, da je umrl delavec pri zadnji volitvi v bolniško blagajno moral voliti sedanje načelstvo, ki je na tak način pokazalo svojo hvaležnost.

— **Odgovorni urednik »Hrvatskega Prava«** g. Zoček je bil pri sodni razpravi oproščen. Tožbo je naperil proti njemu odvetnik dr. Gaj. Sodni dvor je bil mnenja, da besede »magjaron« in »arcimagjaron« nikakor niso žaljive.

— **Preveč gimnazij.** V razgovoru z dekanom višehradskega kapitola dr. Brerianom je cesar pohvalil šolstvo sploh in zlasti meščanske šole, ter pristavil: »Preveč imamo gimnazij«.

— **Tretji občni zbor odvetniških in notarskih uradnikov I. skupine** v Trstu se je vršil v ponedeljek, dne 29. aprila 1907. Temu zborovanju je prisostvoval tudi predsednik osrednjega odbora v Celju g. Ivan Bovha. Sklicatelj g. Štefan Kamenšek je pozdravil navzočih 22 uradnikov in predlagal predsednikom starostu g. Pessu ter zapisnikarjem g. Trtnika iz Trsta, nato dobi g. dr. Mandič besedo ter priporoča društvo v tem oziru, da se tudi mi liki drugi sloji organiziramo, da bomo dosegli v človeški družbi vglad in da se v prihodnje ne bo smatral ta stan kot nekaj »refugium peccatorum«. Nadalje nam je poročal in obrazložil nekatere točke našega strokovnega lista »Slovenska pisarna«, v katerem je neki goriški tovariš nasvetoval zboljšanje oziroma ureditev plač in uradnih ur. Nato nam je g. Bovha poročal o sedanjem delovanju in je moral pripoznati, da tržaški kolegi do sedaj sploh niso imeli pravega pojma o tej skupini in da je njih skupina obstajala le na papirju, in da tudi odbor ni obstojal. Zato nas je navduševal, da si volimo odbor, ki bo tudi resnično deloval. Bili so pri tajni volitvi izvoljeni predsednikom g. I. Pessu, pisarnoravnatelj; tajnikom g. Štef. Kamenšek; blagajnikom g. I. Velušček in odbornikom g. I. Trtnik. Potem se je vršila debata o nastopu pri shodu v Ljubljani, dne 19. maja in kako se bo nastopalo glede jugoslovanske zveze notarskih in odvetniških uradnikov ter ali pristopimo k nemški zvezi, ali se držimo na direkto naših čeških tovarišev. Bila so različna mnenja in konečni sklep o tem vprašanju se bo vršil še le pri izvanrednem občnem zboru v soboto, dne 4. majnika. Tovariši vdeležite se ga polnoštevilno, kajti na zborovanju bomo še le sklenili, kako bo obstajala ta skupina, kako bomo prispevali in kakšna so pravzaprav pravila za društvo v Trstu.

— **Poplave na Dolenjskem.** Iz Novega mesta smo dobili naslednje poročilo: Izpod Luknje izvirojoči potok Prečina je v zadnjem času tako narasel, da je bila vsa okolica od Prečine pa do izliva v Krko pri Zalogu kakor jezero. Cesta v Luknjo je bila tako visoko poplavljena, da se še danes ne pozna njen tir. Ponekod, zlasti pri Zalogu, je izstopila tudi Krka daleč na travnike. Potok Težka Voda je bil to pot bolj pohleven in je le malokje izstopil. Struga njegova pri izlivu v Krko pa je bila do vrha polna. Vrh pečin nad lukenjskim gradom je bil užitekapoln pogled na nižave, lesketajoče se v velikem povodnijskem jezeru. Vendar voda danes, t. j. terek, rapidno pada, kar pa je slabo znamenje; najbrže dobimo kmalu prirastek.

Ljubljanske novice.

Ljubljanske volivne.

lj **Konservativci, pomagajte!** Včerajšnji »Narod« milo prosi vse »konservativne mirne elemente«, naj glasujejo za Hribarja. Vsi »stari Kranjci« in »ljubljanški patriotje« se nujno prosijo, da izvečejo Hribarja iz blata. Ta ljubezen do »konservativnih elementov« je res ginljiva. Nikogar ni liberalna stranka tako zasramovala, kakor ravno stare konservativce, in zdaj jih pa pozivlja, naj glasujejo za liberalce. Saj ravno liberalci niso pustili nikogar pri miru in so napolnili vse naše javno ozračje s terorizmom in divjostjo. Liberalci so krivi, da mirnih konservativcev več ni, ampak da je vse strankarsko vznemirjeno in da se boj prej ne poleže, dokler ne bo liberalna klika na celi črti poražena in potisnjena iz javnosti. Smejati se mora človek, če bere v »Narodu«: »In sedaj naj pomislijo ti častiti prijatelji in sosedinci: Koliko več bo še župan Hribar lahko dosegel za Ljubljano, ako bo sedel v državnem zboru ter imel priliko sleherni dan občevati z različnimi ministri, referenti ntd. Njegova zmaga mora biti sijajna — sicer bodo po pravici glave zmajevali nad našo pametjo merodajni gospodje na cesarskem Dunaju.« Po otročji naivnosti tega apela da stare konservativce bi sodili, da ga je pisal ljubljanski cekin sam. A »merodajni gospodje na Dunaju« kaj ravnodušno opazujejo Hribarjeve težave, če se zanje sploh kaj zmenijo, in če bi v slučaju Hribarjeve izvolitve sploh kaj rekli, bi zmajevali z glavo samo nad naivnostjo ljubljancanov, da istega moža izvolijo za župana in za državnega poslanca, ko je vendar jasno, da obeh služb hkrati ne more izvrševati. »Stari konservativci« pač ne bodo liberalcem mnogo pomagali!

lj **Hribarjeva elektrika.** Piše se nam: Slavno uredništvo! Z vašo kritiko o nečuvni draginji mestne elektrike ste nam premmogim najemnikom jako ustregli. Že cene za uporabo toka so neznosne; naravnost nesramno drago pa je vsako najmanjše instalacijsko delo. Ne samo to, da je mnogokrat za kako par minut trajajočo neznamno popravo takoj treba plačati krono, zaračuni se stvari v

vrednosti par helerjev več kot židovsko visoko. Žlica mavca, konec lesa itd. dobi naravnost cekinsko vrednost. Če bi imel vsak izmed nas županske dohodke po 60.000 letnih kron, magari, naj nam potegne malo kože s telesa. Tako pa te drage in poleg tega še slabe električne razsvetljave s svojimi skromnimi zaslužki ne moremo zmagovati. Zato pa mi davkoplačevalci menda tudi nismo, da bomo Hribarjeve ponesrečene spekulacije z neprimerno visokimi cenami vlekli iz blata. — Vpeljava elektrike bi bila gotovo zasluha našega župana, če bi razsvetljava ne bila tako škandalozno slaba in draga. Tako pa nam naša omejenost ne pripušča videti ondi zaslug, kjer jih ni. Po našem mnenju so Hribarjevi eksperimenti z električno samo nam v škodo. To je razvidno tudi iz tega, da namerava magistrat sedaj vpeljati zopet plin; mi davkoplačevalci pa lepo plačujemo za Hribarjeve nepremišljenosti. Ako jo je mož zavozil, naj plača sam, ali pa naj obrne tiste tisočake, ki jih vlečejo njegovi protežije na rotovžu v letnih plačah preveč, v pokritje stroškov elektrarne, in cene bodo takoj padle. Tako županovanje in gospodarstvo pa, kakor vlada sedaj, ni nikak napredek, ampak čisto navadna »štimparija« in otročje nazadovanje.

lj **Kako vzdržati disciplino volivcev na dan volitev?** Piše se nam: Ali ve morda uredništvo »Slovenca« v tej stvari za kakšno pripravno sredstvo. V nekem ljubljanskem lokalu sta se nedavno pogovarjala dva gospoda, ki se jako živo zanimata za ljubljanske volitve: »Samo tega ne vem, kako vzdržati na dan volitev disciplino volivcev, ako jim ni dovoljeno plačati za pijačo?« reče prvi. — »Brez pijače je gotovo nemogoče«, odgovori drugi. »ampak na kakšen način si bo že mogoče pomagati. Saj lahko na primer krčmar pogosti volivce, kot svoje privatne goste. On lahko reče: Danes so vsi volivci moji privatni gostje in nikdo mi ne more prepovedati zastoj njih napojiti, ako hočem.« — Ako ve uredništvo »Slovenca« za kak boljši nasvet, naj ga pove. Saj je krščansko delo usmiljenja »nevedne podučiti«, tudi ako so ti nevedneži politični nasprotniki. — Odgovor uredništva: »Mi bomo proti liberalcem in tistim, ki bodo zanje plačevali pijačo najstrožje postopali na podlagi zakona za volivno svobodo!

lj **Liberalci v Vodmatu popolnoma pogoreli.** Za včeraj zvečer je sklical načelnik liberalnega lokalnega odbora v Vodmatu Dragotin Hribar šhod k Flegarju. Izdali so okoli 200 vabil. A smola, liberalcev v Vodmatu ni. Ob 8. uri bi se imel vršiti šhod, a šele ob pol 9. uri je prišel Dragotin Hribar in magistratni uradnik Verovšek in takrat je bilo v sobi z našimi vred šest ljudi; trije naši in trije liberalci. Ob tri četrt na 9. uro je prišel tajnik Mlakar (grof Sardenca). S tem so bili vodmatski liberalci polnoštevilno. A glej šmenta! Prišlo je pa 16 somišljenikov S. L. S. in en socialist. Liberalcev je bilo pa samo sedem! Ker se šhod le ni pričel, igral je slepi Heinrich na citre. Tu mu pa zakliče nekdo izmed naših: Zaigrajte »Moj Avguština«. In igral je. Liberalci so bili poparjeni in plačali drug za drugim ter odšli. Odkrito govorimo, ako rečemo: Vodmat preveč trpi pod liberalnim gospodstvom, zato je odločno proti magistratni kliki. Ti pa, kandidat Ivan iz Trzina, Vodmat ni zate, niti ne ti za Vodmat, zato se pa nikar ne sili, da se preveč ne blamiraš.

lj **Iz Trnovega nam piše trnovski posestnik:** Kar je splošno znano, trnovski posestniki prav nič ne maramo za župana. To posebno dobro vedo županovi agitatorji, ki se ne upajo priti k posestniku, da bi ga pregovorili, da bi župana volil. Saj je rekel liberalni agitator, da so Trnovci jako trdoglavi in da je najbolje, ako se pri miru puste. Gospod »Program« imajo v nedeljo shod pri Steinerju. Zato pa zdaj tako obljubujejo, da bodo dali napraviti kanal v Korunovih ulicah. To se ve, da so te obljube prazne. Ko je pred leti opomnil trnovski posestnik župana, da naj se malo pobriga za to, se še menil ni. Povem vam, da je resnica in se pridete lahko sami prepričati, da stoji v Korunovih ulicah voda ob deževju v kletih kar do dve peti visoko. Resnica je, da so ulice v Trnovem v najslabšem stanju, da je polno blata na njih. — Liberalna agitatorja v Trnovem sta Trstenjak in Sitsch, učitelj na mestni dekliski šoli. Prvi jo je že dobil pod nos.

lj **Hribarjev zistem in sinekure.** Izmed izobilja liberalnih sinekuristov izbrali smo jih v poduk »Slov. Naroda« samo nekaj, in si jih bomo pogledali nekoliko bližje. Dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški zavzema 28 sinekur in častnih mest. Mož je star 73 let, je še iz časov, ko ni bilo medicinae universae doktorjev, manjka mu torej glede izpitolv dve tretjini takih predmetov, kateri se sedaj zahteva od najnavadnejšega zdravnika. Mož ni nima nobene klinične izobrazbe, niti medicinične, niti psihiatrice, o novejših medicinskih pridobitvah se mu niti ne sanja — in vendar je vodja deželnih dobrodelnih zavodov, primarij medicinskega oddelka, opazovalnega oddelka, hiralnice, blaznice itd. itd., za kar si služi na škodo bolnikov kranjske dežele vsako leto ogromne tisočake. Mož je pa tudi vodja živinske bolnišnice, za kar nima najmanjše kvalifikacije, kot edino to, da je sin svojega očeta. Tudi v tej službi vleče plačo. — Njegov sin dr. Demeter Bleiweis vitez Trsteniški nameraval se je izvežbati kot internist. (Ena do dveletna klimična praksa nikakor ne zadoštuje, ker imajo povsod drugod moderni medicinski primariji po štiri, osem do dvanajst let klinične prakse!) Kot »specijalist« pa je on naenkrat čutil potrebo delati fizikat, magistrat pa za izpraznjeno mesto mestnega zdravnika naenkrat zahtevati — fizikat. Dobro plačano službo je seveda dobil »specija-